

1. FORSLAG TIL OPPRETTELSE AV SALTSTRAUMEN MARINE VERNEOMRÅDE

1.1 Innledning

Saltstraumen er ett av 36 kandidatområder for marint vern som ble utpekt i tilrådninger fra Rådgivende utvalg for marin verneplan. Utvalget var bredt sammensatt og ble nedsatt av Miljøverndepartementet i samråd med Fiskeri- og kystdepartementet (den gang Fiskeridepartementet) og Olje- og energidepartementet i 2001. Utvalget ga sin endelige tilråding i 2004. Utvalget vurderte at de 36 områdene til sammen representerte et godt og balansert utvalg av undersjøisk natur fra kysten og skjærgården. Ved utvelgelse ble særegenhet og representativitet sett i forhold til regioner og kyststrekninger vektlagt. Det ble også vektlagt at områdene skulle være lite påvirket og kunne tjene som referanseområder for forskning og overvåking.

Utvalget delte områdene inn i 6 kategorier, og Saltstraumen ble plassert i kategori 2 – Strømrrike områder. De andre kategoriene er poller, spesielle gruntvannsområder, fjorder, åpne kystområder og transekt kyst-hav.

Forslag om vern av Saltstraumen er et ledd i arbeidet med å verne et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. Saltstraumen er ett av tre prioriterte forslag som sendes ut på høring samtidig, med sikte på å opprette de første marine verneområdene i Norge. Et vern vil være hjemlet i naturmangfoldloven § 39.

1.2 Verneverdier

Saltstraumen forbinder Skjerstadvjorden med Saltenfjorden og regnes som verdens sterkeste tidevannsstrøm. Vannet som passerer det trange og grunne sundet fører med seg næringsstoffer fra dypet og skaper et unikt undervannsmiljø og et mangfoldig marint liv. Strømmen bidrar til et svært nærings- og oksygenrikt miljø med stor artsrikdom, der artene blir større og lever tettere enn noen andre steder i sjøen. Her finnes en lang rekke arter, bl.a. sjøbusk, sjøtre, dødmannshånd, brødsvamp, sjøliljer, samt mange skjell, snegler, krepsdyr, mosdyr, sekkedyr, sjøstjerner, slangestjerner og børstemark, m.m. Saltstraumen er også meget fiskerik, og er kjent for store individer. I tillegg er straumen leveområde for en rekke fuglearter, blant annet om lag 2-3000 ærfugl. I tillegg til hovedstrømmen gjennom Saltstraumen er det også forbindelse ut fra Skjerstadvjorden gjennom Indre Sundan og Sundstraumen i sørvest og den grunne Godøystraumen i nordøst. Disse strømmene er ikke så kraftige og dype som selve Saltstraumen, men også de har store verdier. Foruten strømmene består området av vik, bukter, grunnområder og dype områder. Dette er leveområder for arter som ikke er tilpasset et liv i (sterk) strøm og/eller annen dybde. Til sammen utgjør det foreslåtte verneområdet et helhetlig strømpåvirket økosystem med stor variasjonsbredde og store naturverdier.

1.3 Brukerinteresser

Området rundt Saltstraumen har en svært lang brukshistorie, og i Tuvlia finnes en av Norges eldste bosettinger. De første menneskene kom hit for ca. 11 000 år siden. Selve malstrømmen er mindre enn 5.000 år gammel, da landhevingen først ved ca. år 2 700 f.Kr. var kommet så langt at sundet ble smalt og grunt nok til at landskapet skapte den karakteristiske strømmen.

All bosetting langs Saltstraumen har til alle tider vært vendt mot havet, og fjæresonen er en viktig del av kulturlandskapet. Selv om bruken har endret seg opp gjennom tidene, er også identiteten til

dagens befolkning sterkt knyttet til det å være strandsitter. I dag er lokalbefolkningens bruk av sjøen mest knyttet til rekreasjon gjennom hobbyfiske og bruk av fjæra som turområde. Svært mange eiendommer har naust, båtutsett, flytebrygge, båtstø og/eller fortøyninger i strandområdene. Videre er området svært mye brukt av lokale skoler og barnehager i ulike pedagogiske opplegg.

Saltstraumens imponerende marine liv og ville strømmer har ført til at den er blitt valgt ut som et av «the Wild Wonders of Europe». National Geographic har rangert Saltstraumen som en av topp 10 dykkesteder i verden, og nettsiden www.dinside.no har rangert Saltstraumen som verdens femte beste dykkested. Den fine dykkingen og den gode reklamen har ført til at området er mye besøkt av dykkere. En god del av det lokale næringslivet er knyttet til ulike former for friluftsliv og turisme.

Området er et meget viktig friluftsområde og tre statlig sikrede friluftsområder ligger ved Saltstraumen. Normal friluftaktivitet vil ikke være i strid med verneformålet, og forskriftsforslaget vil derfor ikke ha konsekvenser for slik aktivitet. Forskriftsforslaget åpner for at tilretteleggingstiltak for friluftsliv kan tillates etter søknad. Området er også viktig for reiselivet. Så lenge slik aktivitet ikke medfører fysiske inngrep i det marine miljøet, vil det ikke være i strid med verneformålet.

Området har begrenset betydning for kommersielt fiske. Næringsfiske med garn etter sei, torsk, kveite, uer og breiflabb foregår på fem felt innenfor området til ulike tider på året. Et rekestrålfelt berører den vestlige og nordlige del av utredningsområdet. I tillegg er det et betydelig fritidsfiske med stang og snøre. Det legges ikke opp til regulering av fiskeriaktivitet. Forslaget vil derfor ikke ha konsekvenser for fiskeriaktivitet.

Potensialet for akvakultur i området er begrenset. Området er overvintringsområde for 2-3 tusen ærfugl, noe som vanskeliggjør skjelloppdrett. Straumområdene har for sterk vannstrøm for fiskeoppdrett og områdene som er dype nok i Saltenfjorden, utenfor Saltstraumen, er for eksponert for vind- og bølger til at det er ideelt for fiskeoppdrett. Akvakulturanlegg med sine store fortøyninger på sjøbunnen er heller ikke forenelig med formålet om å bevare sjøbunnen i mest mulig urørt tilstand. Slik vi tilrår vernet, vil det ikke være tillatt med oppdrett.

I tillegg er Saltstraumen og Sundstraumen farleder for sjøfart til og fra Skjerstadvfjorden. Ferdsel i sjø reguleres av sjøveisreglene, som er internasjonale regler som gjelder for alle som ferdes i båt. Forslaget til verneforskrift kommer ikke i konflikt med disse reglene.

Brukerinteresser er nærmere omtalt i oppstartsmeldingen for Saltstraumen, samt i Fylkesmannens og Fiskeridirektoratets oppsummeringen av innspill til oppstartsmeldingen.

Det vises for øvrig til merknadene til de enkelte områdene i kapittel 5.

2. SAKSBEHANDLING

2.1 Saksgang

Fylkesmannen i Nordland og Fiskeridirektoratet region Nordland meldte på vegne av Direktoratet for naturforvaltning oppstart av nasjonal marin verneplan den 27.08.09. Totalt ble det da meldt oppstart for 17 områder, der fem av områdene var i Nordland. Foruten Saltstraumen var det i Nordland Innhavet-Kaldvågfjorden i Hamarøy, Karlsøyvær i Bodø, Nordfjorden i Rødøy og Vistenfjorden i Vevelstad. Fristen for å komme med innspill ble satt til 15.11.09, og for Saltstraumen ble frist utsatt til 10.12.09. Etter at fristen for å komme med innspill til oppstartsmeldingen gikk ut, oppsummerte Fylkesmannen og Fiskeridirektoratet innspillene og sendte en felles tilrådning til Direktoratet for naturforvaltning. I perioden 2010 til 2013 ble det jobbet med forslag til verneforskrift mm på sentralt nivå.

I januar 2013 ble arbeidet med nasjonal marin verneplan lagt om fra en puljevis tilnærming til en mer områdevis tilnærming. Fylkesmannen i Nordland fikk i januar 2013 oppdraget med å gjennomføre

høring av forslaget om opprettelse av Saltstraumen marine verneområde. Foruten Saltstraumen, ble også gjennomført høring av vern av Tauraryggen og Framvaren marine verneområder i henholdsvis Nord-Trøndelag og Vest-Agder fylker.

Da det ble meldt oppstart i 2009 ble det opprettet en referansegruppe som besto av Aina S. Pedersen, Arve Erik Karlsen, Helge Jakobsen, Herleif Løkås, Kjell Ove Andersen, Paul Bernt Knaplund, Ragnhild Edvardsen og Stig Skålbones. Under oppstartsfasen ble det gjennomført ett møte med denne gruppa. Forut for høringen ble det gjennomført et informasjonsmøte den 31.01.13 der også kommunedelsutvalget i Saltstraumen, representanter for næringsaktører og friluftslivs- og naturvernorganisasjoner var invitert i tillegg til referansegruppa. Til slutt ble det også gjennomført et møte med referansegruppa den 29.04.13.

Foruten møter med referansegruppa, er det gjennomført et åpent møte på Saltstraumen den 04.03.13, et møte med Bodø kommune 19.03.13, befaring i området ved Godøystraumen 20.03.13 og befaring i områdene Seivåg, Hellevik, Laukeng, Ripnes og Kappstøa den 21.03.13.

Fristen for å komme med innspill til høringen var satt til 08.04.13. Bodø kommune og Nordland fylkeskommune var gitt utsatt frist for å kunne behandle sakene politisk.

I saker som kan berøre samiske interesser, er staten som følge av ILO-konvensjon 169 forpliktet til å gjennomføre konsultasjoner med sametinget. I denne saken ble det gjennomført konsultasjon mellom Sametinget og Miljøverndepartementet i september 2008 og mellom Sametinget og Direktoratet for naturforvaltning i 2009, og som et resultat av det ble det i 2010 opprettet et felles arbeidsutvalg for Nordland, Troms og Finnmark. Arbeidsutvalget består av en representant fra fylkesmennene i Nordland, Troms og Finnmark, en representant fra fiskeridirektoratets regionkontorer, to representanter fra Bivdi, Sjøsamisk fangst- og fiskeriorganisasjon, en representant fra hver av Norges fiskarlag, Norges kystfiskarlag, Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening, KS og Sabima (Samarbeidsrådet for biologisk mangfold). Fylkesmennenes representant leder arbeidsutvalget. Arbeidsutvalgets mandat er vedlagt.

Det ble gjennomført et telefonmøte mellom Fylkesmannen i Nordland og Arbeidsutvalget 25.01.13, der det blant annet ble tatt opp om arbeidsutvalget skulle ha en rolle i den avgrensede prosessen som kun omfattet kandidatområdet Saltstraumen. Norges Fiskarlag meldte tilbake at de ønsket det, mens resten av medlemmene ikke har kommet med noen tilbakemelding. Arbeidsutvalget har derfor ikke vært involvert i denne prosessen.

Miljøverndepartementet har tatt opp saken med Sametinget, der det er meldt tilbake at Sametinget kontakter Fylkesmannen om hvordan saken skal håndteres videre i høringsprosessen. I høringsuttalelsen skriver Sametinget at de ikke har noen merknader til verneforslaget.

Miljøverndepartementet vil konsulere med Sametinget på vanlig måte når saken er på interdepartemental høring.

3. VIKTIGE ENDRINGER UNDER PLANPROSESSEN

3.1 Avgrensning og arealomfang

Fylkesmannen tilrår at tre områder tas ut av verneplanforslaget etter høringen. Dette er Seivågen, et område rundt Godøybrygga og et område på østsiden av Godøystraumen. De to første foreslås tatt ut på grunn av store brukerinteresser og mange inngrep, mens det siste er tatt ut på grunn av svært usikker forbindelse med sjø.

I tillegg er grensa justert for feil i kartgrunnlaget, det vil si noe tørt land er tatt ut, på vestsiden av Godøystraumen.

Kart som viser tilrådd grense og arealer som er tatt ut, er vedlagt.

3.2 Verneforskrifter

Fylkesmannen foreslår følgende endringer i verneforskriften:

- Fjerning av forbud mot utføring av kloakk
- Presisering av unntak fra vernebestemmelsene for ferdsel og bruk av fjæra.
- Unntak for fortøyninger og enkle båtstøer og båtutsett
- Drift og vedlikehold av veifylling og bruer
- Presisering av dispensasjonsbestemmelser for kai, småbåtanlegg, bølgedempere og flytebrygger.

Dette blir mer utfyllende omtalt i kapittel 4.

4. MERKNADER TIL DE ENKELTE OMRÅDENE SOM FORESLÅS VERNET

4.1 Saltstraumen, Bodø kommune, Nordland fylke

Verneformål, særskilte verneverdier og hjemmelsgrunnlag

Saltstraumen er ett av 36 kandidatområder for marint vern som ble utpekt i tilrådninger fra Rådgivende utvalg for marin verneplan. Området omfatter et areal på ca. 24,7 km², og er kategorisert under naturtypen sterke tidevannsstrømmer i Naturbase, og er verdsatt som svært viktig.

Saltstraumen forbinder Skjerstadjorden med Saltenfjorden og regnes som verdens sterkeste tidevannsstrøm. Den har et terskeldyp på 26 m og munningsbredde på 255 m i overflaten. Det er beregnet at det i gjennomsnitt strømmer 3 500 m³ vann over terskelen hvert sekund. Maksimal vannhastighet er målt til 20 knop/37 km/t. Dempningen gjennom Saltstraumen gjør at forskjellen mellom flo og fjære i Skjerstadjorden er under 70 prosent av hva den er utenfor terskelen. Bassenget i Skjerstadjorden er svært dypt og har et høyt oksygeninnhold i hele vannsøylen på grunn av god vannutskifting gjennom Saltstraumen.

Vannet som passerer det trange og grunne sundet fører med seg næringsstoffer fra dypet og skaper et unikt undervannsmiljø og et mangfoldig marint liv. Strømmen bidrar til et svært nærings- og oksygenrikt miljø med stor artsrikdom, der artene blir større og lever tettere enn noen andre steder i sjøen. Også geologisk er strømmen variert og spennende med store jettegryter, hull og «tuneller», canyon, vegger og partier med sandbunn. I tillegg til hovedstrømmen gjennom Saltstraumen er det også forbindelse ut fra Skjerstadjorden gjennom Indre Sundan og Sundstraumen i sørvest og den grunne Godøystraumen i nordøst. Disse strømmene er ikke så kraftige og dype som selve Saltstraumen, men også de har store verdier.

Foruten strømmene består området av vik, bukter, grunnområder og dype områder. Dette er leveområder for arter som ikke er tilpasset et liv i (sterk) strøm og/eller annen dybde. Til sammen utgjør det foreslåtte verneområdet et helhetlig strømpåvirket økosystem med stor variasjonsbredde og store miljøverdier.

Basert på observasjoner og foto fra dykkere, samt materiale innsamlet til undervisning er det laget en oversikt over arter som forekommer her. Denne inkluderer en lang rekke arter, bl.a. sjøbusk, sjøtre, dødmannshånd, brødsvamp, sjøliljer samt mange skjell, snegler, krepsdyr, mosdyr, sekkedyr, sjøstjerner, slangestjerner, børstemark, fisk, m.m. Saltstraumen er meget fiskerik og er kjent for store individer. Verdens største sei tatt på stang er fisket her, og i tillegg er området kjent for mye steinbit og kveite. Det kan også tenkes at det finnes sjeldne arter som har spesialisert seg på oksygenrike områder.

Saltstraumens imponerende marine liv og ville strømmer har ført til at den er blitt valgt ut som et av «the Wild Wonders of Europe». National Geographic har rangert Saltstraumen som en av topp 10

dykkesteder i verden, og nettsiden www.dinside.no har rangert Saltstraumen som verdens femte beste dykkested. Den fine dykkingen og den gode reklamen har ført til at området er mye besøkt av dykkere. En god del av det lokale næringslivet er knyttet til ulike former for friluftsliv og turisme. Området er i dag et meget viktig friluftsområde og tre statlig sikrede friluftsområder ligger ved Saltstraumen.

Berggrunnen på nordsiden av Sundstraumen består av kalkspatmarmor. Kalkfuruslogen utgjør et særpreget og karakteristisk landskapselement på begge sider av Indre Sundan og Sundstraumområdet. Dette er en av de største gjenværende utforminger av lite påvirket kalkfuruslog. Sundstraumlian naturreservat ligger i ei sørvendt li på nordsida av Sundstraumen, og grenser til det marine verneforslaget.

Området rundt Saltstraumen har en svært lang brukshistorie, og det finnes en rekke kulturminner i området, også under vann.

Verneformål:

Formålet med Saltstraumen marine verneområde er å ta vare på et område som inneholder truet, sjelden og sårbar natur, representerer bestemte typer natur og som har særskilt naturvitenskapelig verdi. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og området skal kunne tjene som referanseområde for forskning og overvåking.

Saltstraumen regnes som verdens sterkeste tidevannsstrøm. I tillegg til hovedstrømmen gjennom Saltstraumen, er det også forbindelse ut fra Skjerstadvjorden gjennom Indre Sundan og Sundstraumen i sørvest og den grunne Godøystraumen i nordøst. Området har et rikt dyreliv, herunder fastsittende former som sjøanemoner, skjell, svamper og koraller. De spesielle strømforholdene er bestemt av de geologiske strukturene, og har stor betydning for plante- og dyrelivet i området.

Verneformålet knytter seg til sjøbunnen.

Området Saltstraumen oppfyller flere kriterier i og opprettes med hjemmel i naturmangfoldloven § 39.

Planstatus og inngrepsstatus

Kommuneplanens arealdel for Bodø kommune 2009-2021 ble vedtatt 19. juni 2009. I denne arealdelen er to områder innenfor utredningsområdet for marint vern avsatt til akvakultur og akvakultur/fiskeri. Dette gjelder hhv. område 13AF Godøy og 14/A/AF Seivågskagen. I tillegg er det avsatt et område for skjelloppdrett, 18AF, Bunesbukta ved Kodvåg.

For områdene Tuv, Saltstraumen og de delene av Godøya og Straumøya som ligger nærmest Saltstraumen ble det vedtatt en kommunedelplan 13. september 2012. I kommunedelplanen er det avsatt er rekke friområder som harmonerer godt med vernet. I tillegg er det avsatt områder for kai (K1) og nye småbåtanlegg (S1, S2 og S4).

Inngrep: De største tekniske inngrepene i området er fylkesvei 17 og 812 med tilhørende bruer over Godøystraumen, Saltstraumen og Sundstraumen og forbygninger. Videre er området preget av en svært lang bruk av fjæra. Gamle og nye havner, naust, båtstøer, båtutsett, fortøyninger, flytebrygger, kaier og moloer finnes langs hele strandlinja der strøm- og landforhold muliggjør det. Det finnes også en rekke kloakkledninger knyttet til bebyggelse på land.

Høringsuttalelser

Verneforslaget ble sendt på høring til grunneiere, Bodø kommune, Nordland fylkeskommune, lokale, regionale og sentrale etater og organisasjoner.

Sammendrag av høringsuttalelsene

Det har kommet inn 45 innspill til verneplanen. Av disse hadde Arbeidsdepartementet og Sametinget ingen merknader til verneforslaget, og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond, Industri Energi og Universitetet for miljø- og biovitenskap vil ikke gi uttalelse.

Alv Bikset, Andritz Hydro Hammerfest, Arbeidsgruppa «En frisk Skjerstadvfjord»/Naturvernforbundet i Nordland, Asbjørn Elde, Bodø kommune, Bodø og omegn Turistforening, Elisabeth Nilsen, FAU Saltstraumen skole, Fiskeridirektoratet, Frank Madsen, Godøy Velforening, Gulldis og Steinar Ellingsen, Havforskningsinstituttet, Ingrid E. Moland, Jan H. Knaplund, Kapstø Vel, Karl J. Skålbones, Kjell Hansen, Kjell Ove Andersen, Nordland fylkes fiskarlag, Nordland fylkeskommune, Ragnhild Edvardsen, Rambøll, Referansegruppa Saltstraumen, SABIMA, Saltstraumen barnehage, Saltstraumen DykkeCamp, Saltstraumen kommunedelsutvalg, Saltstraumen skole, Sissel og Ivar Wiik, Skagen Gård AS, Statens vegvesen Region Nord, Steinar Høiskar, Stig Skålbones, Turid Bardo og Ulf Camimitz, Tuv Velforening, Tverlandet kommunedelsutvalg, Universitetet i Tromsø, avd. Tromsø Museum, Wenche Antonsen og Helge Jakobsen har kommet med uttalelser til verneforslaget.

4.1.1 Generelle merknader til saksgangen

4.1.1.1 Prosessen

Det har kommet svært mange innspill på at høringsperioden burde vært forlenget. Frank Madsen er kritisk til prosessen. Kapstø Vel og Nordland fylkeskommune er kritisk til for kort verneprosess. Tuv velforening mener høringsperioden burde vært forlenget ut inneværende år. FAU ved Saltstraumen skole mener høringsfristen er for kort, noe som begrenser lokalbefolkningens medvirkning i prosessen. Turid Bardo og Ulf Camitz mener høringsfristen er for kort, og er bekymret for at saken ikke blir så godt opplyst som den burde. Også på Folkemøtet på Saltstraumen var et av de viktigste temaene behovet for lengre høringsfrist. Det ble pekt på viktigheten av at grunneiere, kommunedelsutvalg og kommune får tid til å se på alle sider av saken og vurdere all påvirkning på videre planer for befolkning og næringsliv i Saltstraumen. Flere på folkemøtet ytret stor bekymring for ivaretagelsen av befolkningen i Saltstraumen og muligheten for reel innflytelse med slike tidsfrister. På møtet var det et ønske om at den videre verneprosessen utsettes til kartleggingen er gjennomført, så kan det utarbeides en tidsplan for den videre prosessen i etterkant. Nordland fylkeskommune mener den korte høringsperioden har vanskeliggjort god medvirkning hos høringspartene og en god dialog mellom regionalt og lokalt nivå, og dermed fylkeskommunens mulighet til å foreta en nødvendig helhetlig vurdering av saken. Også Bodø kommune mener at prosessen ikke er god og at sentrale myndigheter burde gitt kommunen og andre mer tid til å bearbeide verneplanforslaget og samkjøre uttalelser. Grunneiere Godøystraumen-Skålbones synes prosessen har vært kritikkverdig, og mener de ikke har fått tid nok til å dokumentere og ivareta interessene sine.

Godøy velforening mener både prosessen og forskriften framstår som menneskefiendtlige.

SABIMA påpeker at tempoet i marint vern i Norge har vært særdeles labert, og de forventer en langt sterkere innsats på dette området framover fra myndighetenes side. Nordland fylkes fiskarlag forutsetter at alle verneforslag forankret i marin verneplan følger saksgangen som er beskrevet i oppstartsmeldingen for første pulje (TE 126, juni 2008).

Grunneiere Godøystraumen-Skålbones ønsker ny befaring med Fylkesmannen etter høringsfristen er gått ut.

Fylkesmannens kommentar: *Vi ser at dette har vært en prosess der fremdriften har vært både ujevn og uforutsigbar, og beklager dette. Etter folkemøtet tok Fylkesmannen opp ønsket om lengre høringsfrist med DN og MD, men dette ble ikke innvilget. Selve høringsprosessen har likevel vært gjennomført innenfor rammene av gjeldende lovverk og forskrifter, og Fylkesmannen har prøvd å legge til rette for en god prosess og jobbet aktivt for å få god medvirkning. Det er opprettet ei*

referansegruppe som har hatt to møter i løpet av høringsfasen. Det har vært gjennomført et åpent folkemøte, møter og befaringer med de som har ønsket det, og det er gitt utsatt høringsfrist for at Bodø kommune og Nordland fylkeskommune skulle kunne behandle saken. Vi ser en høringsperiode på i overkant av to måneder kan være kort, men mener samtidig at en har fått gode innspill og at saken har blitt godt nok belyst til å kunne komme med ei tilrådning.

4.1.1.2 Kunnskapsgrunnlaget og konsekvensvurderinger

Kjell Ove Andersen mener vernet er for dårlig utredet. Han er bekymret for vernets betydning for innbyggere, turisme og næringsliv, og at det skal være med på å stoppe utviklingen. Frank Madsen krever konsekvensutredning og kartlegging. Godøy velforening er kritisk til manglende kartlegging av verneverdier og konsekvensutredning ved innføring av vern. Ingrid E. Moland, Kjell Hansen og Oddvar Bikset er kritisk til at det vernes uten kartlegging, så en ser at behovet for vern faktisk er til stede. På Folkemøtet på Saltstraumen var det stor enighet om at det er svært problematisk at området vernes uten ei forutgående kartlegging. Det er for lite kunnskap om verdiene og i hvor stort område det er reelle verneverdier. Det ble også stilt spørsmål om konsekvensutredning, og pekt på spesielle forhold som taler for at det gjennomføres. Nordland fylkes fiskarlag mener det er problematisk at det foreslåtte verneområdet ikke er tilfredsstillende kartlagt (dybde, bunnforhold/sediment, marine naturtyper m.m.). Nordland fylkeskommune peker på behovet for en bedre og mer systematisk kartlegging av det marine biologiske naturmangfoldet i området. Arbeidsgruppa «En frisk Skjerstadvfjord» og Naturvernforbundet i Nordland mener kunnskapsgrunnlaget for vernet er mangelfullt, jf. naturmangfoldloven § 8. De mener arbeidet med kunnskapsinnhenting må intensiveres kraftig og samordnes med tidligere og pågående kartlegging av verneområdet og tilliggende fjord- og landområder. SABIMA ser et klart behov for økt kunnskapsinnhenting, særlig om sjøbunnen. De mener det også er behov for å skaffe bedre oversikt gjennom miljøundersøkelser og konsekvensvurderinger for hele verneområdet og omkringliggende områder som kan ha påvirkning på naturkvalitetene i verneområdet, inkludert gamle kilder til forurensning og avfall.

På Folkemøtet på Saltstraumen ble det tatt opp at fristen er for kort for å få vurdert konsekvensene lokalt.

Elisabeth Nilsen har tatt initiativ til et prosjekt med å få samlet den geologiske og marinbiologiske kunnskapen som i dag finnes under vann i Saltstraumen, med formål å utvikle ideer til moderne måter å formidle denne spennende informasjonen til et bredt publikum av lokalbefolkning, turister og andre besøkende.

Nordland fylkes fiskarlag minner om den nye forskningsstrategien www.hav21.no. Her beskrives flere aktuelle kunnskapsutfordringer knyttet til marint vern, som også vil være relevant i forhold til utformingen av kommende forvaltningsplaner.

Fylkesmannens kommentar: *Vi er enig at det hadde vært ønskelig med mer kartlegging av verneverdiene innenfor det foreslåtte verneområdet forut for verneprosessen, men vi vurderer at kunnskapen om naturverdiene innenfor kandidatområdet er tilstrekkelig for å foreslå vern. Det er ikke tvil om at Saltstraumen i kraft av å være verdens kanskje sterkeste tidevannstrøm har verdier som gjør den unik og har store miljøverdier som kan danne grunnlaget for vern. Vannet som passerer det trange og grunne sundet fører med seg næringsstoffer fra dypet og skaper et unikt undervannsmiljø og et mangfoldig marint liv. Her er også store fiskestimer og en unik steinbitbestand. Geologisk er også strømmen spennende med store jettegryter, hull og «tuneller», canyon, vegger og partier med sandbunn. Sundstraumen og Gøystraumen har også store verdier, men er ikke så kraftige og dype som selve Saltstraumen. Disse tre strømmene sammen med dypområder, grunne områder, bukter og vikler danner et helhetlig økosystem, og vi mener helheten er viktig ved et eventuelt vern.*

Alle tidevannstrømmer er «hotspot»-lokalteter i forhold til biologisk mangfold, og Saltstraumen som den største, især. Strømmen bidrar til et svært næringsrikt og oksygenrikt miljø, der artene blir større

og lever tettere enn noen andre steder i sjøen. Det må antas at Saltstraumen som følge av de næringsrike og oksygenrike forholdene har stor artsrikdom. Det kan tenkes at det finnes sjeldne arter som har spesialisert seg på oksygenrike områder. Dette vet vi lite om i dag, og er noe som bør kartlegges før forvaltningsplanen skal lages. Men det er ikke avgjørende for om Saltstraumen bør vernes eller ikke.

4.1.1.3 Annet

Godøy velforening støtter innspill fra eierne av Gøybrygga, andelseiere i felles sjøtomtområde og grunneierne på Skålbones. Saltstraumen kommunedelsutvalg støtter uttalelsene fra Referansegruppe Saltstraumen, samt konklusjon og innstilling til PNM komiteens møte den 11.4.2013 i Bodø kommune. På et generelt grunnlag viser Nordland fylkeskommune til Bodø kommunes uttalelse i saken, og ber om at denne vektlegges i det videre arbeidet med saken og ved en eventuell bearbeiding av verneforskriften.

Godøy velforening viser også til at velforeningens uttalelse til oppstartsmeldingen for marint vern i 2009 fortsatt er gjeldene. Det meste av innholdet omfattes også av høringsbrev av 06.04.13. Det eneste som ikke er tatt med er en henstilling om konsekvensutredning av området.

4.1.2 Verneforslaget

4.1.2.1 Generelt

Bodø- og Omegns Turistforening og Saltstraumen dykkecamp er positiv til den foreslåtte verneplanen. Arbeidsgruppa «En frisk Skjerstadvjord» og Naturvernforbundet i Nordland er positiv til opprettelse av Saltstraumen marine verneområde, men mener det er nødvendig å ha fokus på hele fjordområdet for å kunne koordinere tiltak som er av betydning for verneområdet. SABIMA er svært positiv til at det foreslås å opprette Saltstraumen marine verneområde, og mener det er liten tvil om at området er en verdig kandidat til å bli et marint verneområde. Nordland fylkes fiskarlag er positiv til det aktuelle forslaget til marint verneområde, under forutsetning at marin verneplan gjennomføres etter gode åpne prosesser. Turid Bardo og Ulf Camitz er i utgangspunktet positiv til at de store miljøverdiene i Saltstraumen sikres gjennom vern av området. Også på Folkemøtet på Saltstraumen ble det påpekt at det ikke er stor uenighet om å verne selve Saltstraumen, men at området som skal vernes utenfor er for stort. Det at vernet er lagt helt opp i strandsonen gjør det konfliktfylt, og det er stor bekymring for at vernet kan hindre vedlikehold/utvidelse/nybygging av fortøyninger, båtutsett, kai, småbåthavner, etc.

Havforskningsinstituttet har forståelse for verneplanen og tar den til etterretning.

Elisabeth Nilsen støtter målsetningen for vern av området, men mener det må gjøres slik at lokalbefolkningens bruk av strandsonen og sjøen ikke rammes. Hvis ikke vil vernetanken miste legitimitet i området. Lykkes man å lage forskrifter som balanserer disse hensynene, vil lokalbefolkningen kunne sees som viktige samarbeidspartnere som observatører og varslere av miljøfiendtlig aktivitet i området.

Saltstraumen kommunedelsutvalg er i utgangspunktet ikke i mot et marint vern, men mener verneplanen ikke må vedtas før det er gjort kartlegging av verneverdiene og hvilke følger vernebestemmelsene vil få for lokalbefolkningen og næringsutviklingen i området.

Bodø kommune og Nordland fylkeskommune ser at Saltstraumen er et særegent område med store verdier, men anbefaler imidlertid ikke at forslag til verneforskrift blir vedtatt. FAU ved Saltstraumen skole, Godøy velforening, Grunneierne Godøystraumen- Skålbones, Kapstø vel, Referansegruppen og Tuv velforening er imot vernet slik det er foreslått i høringen.

4.1.2.2 Bruk av området

På Folkemøtet på Saltstraumen ble det pekt på at det har bodd folk i tilknytning til strandsonen i Saltstraumen i 11.000 år uten at området har blitt ødelagt og det er ikke rett at lokalbefolkningens bruk av området ikke er nevnt som brukerinteresse i høringsdokumentet. Saltstraumen barnehage bruker Laukengfjæra og Tuvfjæra som arena for lek og læring, sanseopplevelser og motoriske utfordringer. Saltstraumen skole har utstrakt bruk av fjæra i undervisningen. FAU ved Saltstraumen skole peker på at Saltstraumen er en unik og verdifull plass slik den er i dag, og det er den uten å være vernet. De mener lokalbefolkningen ivaretar naturen på en optimal måte slik det er i dag. SABIMA peker på at vernet legger opp til fortsatt tradisjonell bruk av ressursene, men vil hindre ytterligere utbyggingsplaner og videreutvikling som kan påvirke naturforholdene. De skriver videre at området allerede er en del påvirket, og at de opplever det som en riktig og høyst betimelig avveining mellom lokal utvikling for bofaste på den ene siden, og områdets unike naturverdier, ikoniske verdi for nasjonal markedsføring, bærekraftig forvaltning og reiseliv.

Nordland fylkes fiskarlag presiserer at området etter deres oppfatning er viktig i forhold til fiskeriene. Området omfatter viktig oppvekst- og beiteområde for torsk, sei og hyse. Det omfatter også flere viktige områder for fiske med både aktive og passive redskaper etter torsk, sei, uer, kveite, steinbit og breiflabb. Rett nord for selve Saltstraumen omfatter det foreslåtte verneområdet også et viktig rekefelt. Alle disse områdene er kartfestet og beskrevet på Fiskeridirektoratets kartsider

Ingrid E. Moland, Kjell Hansen og Oddvar Bikset peker på at Saltstraumen har stor betydning som rekreasjonsområde, reiselivsmål, sportsfiske, dykking m.m. Næringsvirksomhet er også knyttet til dette. Vernet må ikke være til hinder for slike aktiviteter eller hindre næringsvirksomhet. De peker også på at vernet ikke må frata lokalbefolkningen eierskap, tilhørighet og tradisjon.

Fylkesmannens kommentar: *Vi ser at lokalbefolkningen har en utstrakt bruk av det foreslåtte området, gjennom ulike former for friluftsliv og rekreasjon, ulike pedagogiske opplegg, næringsvirksomhet mm. Vi ser at dette burde vært belyst bedre i høringsdokumentet, og har skrevet om dette innledningsvis i denne tilrådingen.*

Vernet skal først og fremst være et vern mot mer eller mindre permanente inngrep på sjøbunnen. Tradisjonell bruk av området og fjæra er ikke tenkt regulert, og dette er beskrevet i avsnittene som omtaler verneforskriften.

4.1.2.3 Kulturminner

Tromsø museum forteller at det er et kjent automatisk fredet marint kulturminne i planområdet, vraket D/S Heros. Dette er en svensk malmbåt som kom fra Finneid fullastet med kobberkis fra Sulitjelma gruve og forliste ved Rundholmen i Saltstraumen i 1905. Det er viktig å sikre verdien til dette kulturminnet i forbindelse med vernet av Saltstraumen.

Fylkesmannens kommentar: *Tromsø museum er forvaltningsmyndighet for kulturminner under vann, og vi anser de som ansvarlig for eventuelle tiltak som må gjøres. I tillegg må forvaltningsmyndigheten for et eventuelt marint verneområde vurdere om det skal og eventuelt gjøre en behandling etter verneforskriften. Vi anbefaler at dette tas opp i en eventuell forvaltningsplan.*

4.1.2.4 Verneverdier og verneformål

SABIMA mener området er biologisk og naturmessig både representativt og i særklasse. Strømhastigheten gjennom selve sundet, sammen med varierende grad av strøm ellers i området, er dette blant de viktigste områdene i Norge med potensial for en særlig bred og rik flora og fauna på hardbunn. I tillegg kommer fugleliv og vandrende fisk (som sild), som i lange perioder passerer gjennom fra vinteropphold i fjordene og havet utenfor. Elisabeth Nilsen reagerer på målsetningen å beholde verneverdiene i mest mulig «urørt» tilstand, når Saltstraumen er et titusenårig kulturområde som har fått sin egenart gjennom samspillet mellom naturverdier og naturressurser og

befolkningens bruk. Bodø kommune er enig i at Saltstraumen har unike natur- og landskapsverdier i et internasjonalt perspektiv og som også har verdens sterkeste tidevannsstrøm. Målsettingen om å ivareta dette området anses som en samfunnsoppgave som også Bodø kommune ønsker å bidra til. Bodø kommune viser også til at målsettingen for kommunedelplan for Saltstraumen inneholder samme intensjon.

Asbjørn Ivar Elde peker på at forvaltningsplanen skal relateres til verneformålet, og synes § 1 (formålet) er noe mangelfullt beskrevet, spesielt med tanke på kulturelle verdier. Hva er verneverdiene som ikke skal forringes? Den maritime delen av området er det vesentlige aspekt også som kulturminne for området.

Asbjørn Ivar Elde mener § 1, andre avsnitt, bør endres fra en faktadel til en beskrivende del som understøtter formålet. Han mener at siste setning om at verneformålet knytter seg til sjøbunnen kun får mening hvis forskriften også innfører krav til hensynsoner, jf. pbl § 11-8.

Fylkesmannens kommentar: *Det er en overordnet målsetting å bevare verneverdiene i mest mulig urørt tilstand i de aller fleste verneområder. Saltstraumen har en lang kulturhistorie der også det maritime spiller en viktig del, men samtidig vil vi ikke si at det er menneskelig påvirkning, men de naturgitte forhold som er årsaken til Saltstraumens utforming og bunnliv. Ved å bevare havbunnen mest mulig uberørt vil de naturgitte forholdene for strømmen forbli som de er. Vi ser også at det er en betydelig menneskepåvirkning i fjæresonen, og at dette er en viktig del av helheten.*

4.1.2.5 Verneform

Fiskeridirektoratet region Nordland peker på at marine verneområder erstatter de gamle vernekategoriene naturreservat, nasjonalpark og landskapsvernområde. I naturreservat og nasjonalpark har bestemmelsene normalt vært så strenge at det ikke har vært åpning for akvakultur. I landskapsvernområder har det vært åpning for akvakultur gjennom spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.

Fylkesmannens kommentar: *Vernekategorien marint vern er en ny vernekategori i tillegg til nasjonalpark, landskapsvernområde og naturreservat. Her er det ikke en eksisterende praksis når det gjelder oppdrett. Fylkesmannen mener rent prinsipielt at oppdrett bør holdes utenfor verneområdet, og dette er omtalt i et eget avsnitt under verneforskriften.*

4.1.2.6 Areal og avgrensing

Generelt

Tverlandet kommuneutvalg mener størrelsen på arealet må vurderes. Kapstø Vel mener omfanget av verneområdet må begrenses. Frank Madsen og Tuv velforening mener at arealet til verneområdet er for stort. Også Bodø kommune mener omfanget av verneplanforslaget er stort, men kommunen ser ikke at det er faglige grunner til å foreslå endringer av verneplangrensen. Også på Folkemøtet på Saltstraumen ble det spilt inn at omfanget av verneplanen er for stort, og det ble stilt spørsmål ved om det er nødvendig at alle områdene utenfor selve Saltstraumen tas med og om grensen er satt for tilfeldig. Det ble også stilt flere spørsmål om hvorfor verneområdet strekker seg helt opp til flomålet. Ingrid E. Moland, Kjell Hansen og Oddvar Bikset mener det er unødvendig at vernegrense skal gå til middel høyvann. Tidevannsonen og de grunne havområdene oppfattes ikke å være så spesielle at vern er nødvendig.

Dybde

Tuv velforening og Tverlandet kommuneutvalg mener at strandsonen ikke bør inngå i vernet. FAU ved Saltstraumen skole, Kapstø Vel og Tverlandet kommuneutvalg mener vernegrensa bør flyttes til laveste lavvann, og videre mener Frank Madsen, Ingrid E. Moland, Kjell Hansen, Oddvar Bikset, Sissel og Ivar Wiik og Tuv velforening at grensen bør gå på 10 meters dyp. Sissel og Ivar Wiik mener en justering av grensa ned til 10 meters dyp vil bli positivt oppfattet av lokalbefolkningen og bidra

positivt til folks forståelse av vernet. Også på Folkemøtet på Saltstraumen ble det pekt på at de fleste konfliktene ville vært fjernet hvis grensa hadde vært strukket ned til 10 meters dyp, siden det er mye eksisterende og planlagt aktivitet i denne sonen. Det var et ønske om at konsekvensene ved å flytte vernegrensa ut til 5 meters- og 10 meters dyp vurderes i forkant av et eventuelt vern. Gulldis og Steinar Ellingsen mener at grensa bør gå på 10 meters dyp om ikke Seivågen tas ut av området, noe som vil ivareta alle aktiviteter i fjæra.

Godøy

Kjell Ove Andersen ønsker at Godøyområdet tas ut så fremtidige generasjoner er sikret muligheter for småbåthavn. Steinar Høiskar mener det er marginale vannmengder som passerer gjennom Godøystrømmen sammenlignet med Saltstraumen og Sunnanstrømmen. Det er ikke registrert noe omfang av sjøanemoner, koraller m.m. i området, derfor foreslås området fra Godøybrygga i vest til innløpet av Godøystraumen i øst lagt under dimensjon A (dimensjon A er beskrevet i avsnittet *Restriksjonsnivå*). Han mener tidevannsbeltet i dimensjon A kan forvaltes av spesielle bestemmelser i kommunedelplanen. Godøy velforening og Referansegruppen ønsker at et lite område rundt Gøybrygga og østover tas ut av verneområdet. På dette området tenkes det i framtiden bl.a. felles flytebrygge og båtutsett.

Stig Skålbones ønsker å bygge opp en gammel brygge og et åtringnaust i gammel stil i Skålbonesfjæra. Prosjektet skal samarbeide med skole, museum, psykisk helse og turistnæringen. Han og Grunneierne Godøystraumen- Skålbones ønsker derfor primært området tatt ut av verneplanen, alternativt et mildere vern i dette området. På Godøy er det også et felles sjøtomtområde. Dette bør tas ut av verneområdet fordi en utbedring av båtutsettet medfører sprenging av berg og påfylling av masse. Det er i tillegg behov for etablering av en felles båttrampe for sikker av- og påstigning på småbåt. Flytebrygger, fortøyninger, båtstø kan også ivaretas av forskrifter i en sone med mildere vern.

Seivågen

Gulldis og Steinar Ellingsen, Kjell Ove Andersen og Referansegruppen ønsker at Seivågen tas ut av verneplanen da det er mange eksisterende og planlagte naust, båtstøer, flytebrygger og fortøyninger her. Gulldis og Steinar Ellingsen peker videre på at hensikten med vernet er å bevare Saltstraumen og nærliggende områder med strømrrike forhold. De kan ikke forstå at vern av Seivågen i vesentlig grad vil påvirke forholdene i Saltstraumen. Skagen gård v/ Hille Melby Arkitekter AS peker i sin uttalelse på at det relativt nylig er vedtatt en reguleringsplan for Skagen, som er viktig for stedets framtid. Skagen gård slutter seg til Bodø kommunes uttalelse om at eksisterende og planlagte utbyggingsområder i Saltstraumen, derav Skagen, bør holdes utenfor vernet.

Sjøområdene

Fiskeridirektoratet region Nordland mener det kan være et alternativ å innskrenke området i øst og vest så langt det er tilrådelig ut fra at verneområdet fortsatt skal henge i hop reint naturvitenskapelig, og så ha strenge bestemmelser i forhold til akvakultur i verneområdet. Grunneierne Godøystraumen- Skålbones peker på at deler av strandlinjen på vernekart er etter springflo og dermed feil/for høy i forhold til verneforslag. En del tørt land kan på kartet se ut som sjø, og dette må tas ut.

Fylkesmannens kommentar: *Vi ser lokalbefolkningens ønske om å flytte grensa ned til laveste lavvann, fem eller ti meters dyp, og at dette vil føre til at verneplanen ikke berører mange av de private interessene og planene i området. Samtidig har fjæresonen ned til ti meters dyp de områdene med mest lys og størst produktivitet, og disse områdene har ut i fra et verneperspektiv stor verdi. Dette gjør det vanskelig uten videre å sette grensa på fem eller ti meters dyp.*

Grensene i det foreslåtte marine verneområdet er trukket med bakgrunn i sjøkart og strømundersøkelser, og det er ikke meningen at tørt land skal være med. Dette er tatt ut. Grovt

beskrevet består området av tre strømmer med varierende styrke, og sjøområdene rundt. Grensen i sjøområdene er i sørvest satt like utenfor terskelen til Sundstraumen og like innenfor terskelen mot Fjellvika. I nord går grensa ut til fjordens dypeste punkt. Her er Saltstraumens påvirkning omfattende også utenfor det foreslåtte området i store deler av tidevannssyklusen. Sammen med viker, bukter, grunnområder med mer utgjør dette et helhetlig strømkosystem med store miljøverdier.

Viker, bukter og grunnområder er leveområder for arter som ikke er tilpasset et liv i sterk strøm, og på samme måte utgjør dypområdene i nord et annet habitat. Også strømmene er av svært forskjellig styrke og dybde, noe som gjør at området totalt sett har svært stor variasjonsbredde. Fylkesmannen mener det er viktig å fange opp helheten i systemet, og tilrår derfor at det ikke gjøres store endringer i de ytre avgrensingene. Vi vil imidlertid forsøke å få tatt ut de områdene som ser ut som sjø på kartet, men er tørt land i virkeligheten da det ikke er noe ønske om å ta med disse arealene.

Seivågen ligger helt i utkanten av det foreslåtte marine verneområdet. Det er liten strømpåvirkning her og trolig ikke spesielt store miljøverdier, men samtidig utgjør også Seivågen en del av helheten og variasjonsbredden i området. Seivågen er et lite og avgrenset område, hvor det finnes en rekke båtutsett, båtstøer, flytebrygger mm. Referansegruppa presiserte videre på siste møte Seivågen er en av få plasser i Saltstraumområdet hvor det kan etableres småbåthavn. På grunn av den store aktiviteten, mange inngrep, muligheten for å lage småbåthavn her og begrenset størrelse tilrår vi at arealet tas ut. Vi mener dette er den beste løsningen både for brukere og forvaltning. Om området blir tatt inn igjen i et senere stadium av denne prosessen, må verneforskriften tilpasses det.

Det har også vært et sterkt ønske om å ta ut areal eller justere dybden i området rundt Godøystraumen. Arealet her er imidlertid betydelig større enn det som er i Seivågen, og etter Fylkesmannens syn ligger det mer sentralt i området og fremstår generelt som mindre påvirket enn Seivågen. Et unntak er imidlertid området rundt Godøybrygga hvor det allerede finnes og er behov for en rekke installasjoner samt et etablert kjørespor med steinsetting over fjæra. Vi tilrår derfor at et lite areal rundt Godøybrygga tas ut av det foreslåtte verneområdet.

Videre er det vanskelig å definere hva som er sjø og land på et mindre areal på nordøstsiden av Godøystraumen. Tidligere har det trolig vært (bedre) forbindelse med sjøen, men landhevingen har ført til minimal forbindelse og svært liten marin påvirkning nå. På sikt vil denne påvirkningen opphøre helt. Vi foreslår derfor at også dette området tas ut av verneplanen.

På bakgrunn av vurderingene som er gjort, tilrår vi at et lite areal rundt Godøybrygga og et areal på nordøstsiden av Godøystraumen tas ut. De øvrige områdene rundt Godøystraumen vurderes som en viktig del av helheten i det foreslåtte verneområde og foreslås tatt med i verneplanen. Med de justeringer som er gjort i forslaget til verneforskrift vedrørende fortøyninger, båtutsett, båtstøer og gjenoppbygging av kulturminner mener vi at de øvrige innspillene, herunder ønsket om å gjenreise sjøbrygge og åttringnaust i Skålbunesfjæra, er ivarettatt. Dette er nærmere beskrevet i avsnittene om verneforskriften.

4.1.2.7 Verneforskrift

Generelt

Bodø- og Omegns Turistforening mener det er viktig at verneforskriften legger til rette for skånsom og bærekraftig bruk av området til rekreasjon og friluftsliv både til lands og til vanns. Skagen gård v/ Hille Melby Arkitekter AS viser til at vernet ikke skal være strengere enn nødvendig for sikring av verneformålet. Grunneiere Godøystraumen-Skålbones oppfordrer fylkesmannens representanter i samarbeid med lokal referansegruppe å jobbe fram en plan med forskrifter som ikke vanskeliggjør bruk tilknyttet strandlinje og sjø for lokalbefolkning og grunneiere.

Bodø kommune foreslår å endre ordlyden i § 3.3. til «Området er vernet mot ethvert tiltak som vil endre naturmiljøet,». De mener i tillegg at det må presiseres i § 6 at tiltak som "dokumentert"

ikke vil endre naturmiljøet, kan tillates. Det innebærer at tiltakshaver må utrede at tiltaket ikke vil medføre skadevirkninger.

Bodø kommune foreslår at § 5, punkt 4 og 5 flyttes til § 4 (direkte unntak i stedet for søknadspliktig).

Fylkesmannens kommentar: Forskriften er utarbeidet fra sentralt hold, og Fylkesmannen har gjort endringer for å prøve å komme innspillene i møte. Dette blir omtalt i de kommende kapitlene. For tiltak hvor det er dokumentert at de ikke påvirker naturmiljøet vil dette reguleres av forskriften. Et tiltak det kan gis tillatelse til og som ikke har noen påvirkning på naturmiljøet må vurderes i hvert enkelt tilfelle, men det vil generelt være uproblematisk å gi tillatelse til dette. Tiltak som vurderes etter den generelle unntakparagrafen må vurderes særskilt. Med de nasjonale føringene som ligger er dette en snever paragraf som først og fremst skal brukes på uforutsette ting, og ikke til å «uthule» verneforskriften. Presedensvirkning vil være en viktig faktor når dette vurderes.

Bodø kommunes ønske om å flytte punkt 4 og 5 i verneforskriftens paragraf 5 til paragraf 4 er omtalt i avsnittet om fortøyninger.

Restriksjonsnivå

Steinar Høiskar foreslår at § 2 gis to dimensjoner: A (områder for oppankring og båtplasser, der vernebestemmelsene gjelder fra 10 meter under laveste lavvann») og B (tilnærmet lik høringsforslaget). Kapstø Vel og Tuv velforening mener verneområdet bør graderes (Tuv velforening foreslår A, B, C-områder) med strengest vern i straumløpet og mildere i områdene rundt.

Referansegruppa mener det må innføres brukssoner med mildere vern som omfatter områder i strandsonen der det i dag ligger båtfortøyninger og flytebrygger. Dette er først og fremst Tuv (Koddvåg-Laukeng), Straumøya (Seivåg-Ørnes) og Knaplundsoya (Henningsvika i sørvest, rundt rundt hele øya mot vest (Ripnes og Kapstø), mot nord (Knaplund) og videre hele Godøy og t.o.m. høyspentlinje øst for Godøystraumen), Indre Godøy - Godøystraumen-Skålbones-Øyjord. I praksis er dette alle områdene der det er dypt nok i sjøen til at båten flyter også når det er fjære og der det er farbart (ikke bratt terreng) på landsida. Saltstraumen kommunedelsutvalg mener det må innføres brukssoner (fortøyninger, båtutsett og kaier) som reguleres gjennom kommunalt planverk der bestemmelser i marin verneplan må vike. Grunneierne Godøystraumen- Skålbones mener at om ikke områdene Godøystraumen/Skålbones, Gøybrygga, felles sjøtomtområde ved Godøy, området ved steinkaia på vestsiden av brua ved Skålbones, «Kjesen» (østsiden av brua ved Skålbones), sjøhus/nausttomter på Skålbones og Øyjord tas ut av verneområdet, må det her være en sone med mildere vern. Flytebrygger, fortøyninger, båtstøer mm må være tillatt her. Bodø kommune påpeker at verneplanforslaget viser et svært stort område, og mener det er grunnlag for å differensiere forvaltningen innenfor delområder i en forvaltningsplan. De anser det som unødvendig å forvalte alle områdene på samme måte, og viser til at straumløpet er det aller viktigste og mest sentrale området i verneplanforslaget.

Fylkesmannens kommentar: Vi mener at med de justeringene og presiseringene som er gjort i verneforskriften, er det ikke nødvendig med differensiert forvaltning innenfor verneområdet. Vernebestemmelsene har unntak for alminnelig ferdsel og bruk av fjæresonen, herunder friluftsliv, undervisning, beiting, laksenotsett, rydding av små båtstøer og etablering av fortøyninger. I tillegg er det gitt dispensasjonsadgang for større tiltak som flytebrygger og tilrettelegging av båtutsett som krever maskinell tilrettelegging, sprengningsarbeid eller støyning. Dessuten er områdene med de største brukerkonfliktene enten tatt ut av verneplanen (Seivågen og et område ved Godøybrygga) eller det er gitt dispensasjonsåpning for oppgradering av kai (Ripnes) eller etablering av småbåthavn og bølgedemper (Laukeng, Tuv og Ripnes).

Ferdsel

Saltstraumen barnehage og Saltstraumen skole håper at marint vern ikke blir til hinder for barnehagens aktiviteter og opplevelser i fjæra. Sissel og Ivar Wiik mener paragraf 2 og 3.1 i forslag til verneforskrift kan tolkes slik at normal ferdsel i fjæra er forbudt. FAU ved Saltstraumen skole mener

gjeldende forslag til verneforskrift vil gi restriksjoner på normal ferdsel i fjæra. De og Frank Madsen, Godøy velforening, Kapstø Vel, Referansegruppen og Tuv velforening mener normal bruk av strandsonen må kunne fortsette. Det må være lov å lande med båt, ha dyr på beite, bålbrenning, lek o.l. Også på Folkemøtet på Saltstraumen var det bekymring for om ei forskrift vil hindre vanlig ferdsel, utsett av båt eller ferdsel av husdyr da all slik aktivitet vil kunne skade skjell og tang i fjæresonen.

Grunneierne Godøystraumen- Skålbones, Helge Jakobsen og Wenche Antonsen, Referansegruppen og Tverlandet kommuneutvalg mener det bør være fri ferdsel i fjæra. Saltstraumen dykkecamp forutsetter at det lokale dykkermiljøet kan fortsette med dykking også etter vernet, og at dykkernes ferdsel gjennom strandsonen ned i vannet kan tillates på lik linje som vandring i en nasjonalpark. Under vann påvirker dykkerne mindre enn en som vandrer i fjellene, da man ligger i vannmassene over botnen. Sett i lys av Saltstraumens betydning som reiselivs- og friluftsområde ber Nordland fylkeskommune om at tilrettelegging for friluftsliv og reiseliv og fortsatt bruk av området til disse aktiviteter hensyntas. Bodø kommune og Saltstraumen kommunedelsutvalg understreker at tradisjonell bruk av fjæra/strandområdet må være tillatt. Bodø kommune foreslår at verneforskriftens § 4 suppleres med punktene «Fiske med stang fra land, bålbrenning i fjæra, ikke-kommersiell sinking av drivved, undervisning i fjæra som beskrevet i uttalelsene fra skole og barnehage, vanlige fritidsaktiviteter» og «Det er tillatt med tilrettelegging for friluftsliv som vist i kommunedelplan for Saltstraumen».

Fylkesmannens kommentar: *Det har ikke vært noen intensjon om å hindre tradisjonell ferdsel i og bruk av fjæra, og heller ikke forskriftsforslaget som ble sendt på høring har noe forbud mot dette. For å unngå misforståelser er dette utdypet ytterligere i verneforskriften som tilrås, ved at det tas inn ett nytt punkt i paragraf 4: «Alminnelig ferdsel og bruk av fjæresonen, herunder friluftsliv, undervisning, beiting, laksenotsett, rydding av private båtstøer og båtutsett som ikke krever gravemaskin, sprengningsarbeid eller støyping». Forhold som går på fortøyning, båtstøer og båtutsett, samt flytebrygger o.l. er omtalt i egne kapitler.*

Kjøring i fjæra

Grunneierne Godøystraumen- Skålbones, Godøy velforening, Referansegruppen og Turid Bardo og Ulf Camitz mener at forskriften må ta inn et punkt som tillater bruk av kjørevei over sanden fra fjæra til Nerholmen og brygga. Nerholmen er dyrka mark og har i flere tiår vært drevet med traktor. Turid Bardo og Ulf Camitz foreslår at denne åpningen skal gjelde for grunneierne på Gnr/Bnr 75/4 og 75/11, samt eierne av brygga. Grunneierne Godøystraumen- Skålbones peker på at det er viktig at de får beholde eksisterende steinsetting på det smaleste mellom land og Nerholmen for å hindre utvasking av sand.

Grunneierne Godøystraumen- Skålbones mener kjøring over fast fjære på eiendom 74/2 og 74/6 for grunneiere/brukere for utsetting og opptak av båt må tillates. De viser til at hjulsporene blir borte ved første flo.

Fylkesmannens kommentar: *Når det gjelder kjøring over fjæra/etablert kjøretrase til Nerholmen, er dette løst ved at arealet tilrås tatt ut av verneplanen. Generelt er det ikke noe forbud mot motorisert ferdsel i forslaget til verneforskrift som ble sendt på høring, noe som vil si at dette reguleres av Lov om motorferdsel i utmark som forvaltes av Bodø kommune. Fylkesmannen tilrår ikke at det blir gjort endringer på dette.*

Fortøyninger, båtutsett og båtstøer

Tverlandet kommuneutvalg mener man må ha løsninger for private oppankringer og adkomst med egen båt. FAU ved Saltstraumen skole og Tuv velforening ønsker at § 4 skal åpne for fremtidige fortøyninger beregnet på småbåter. Turid Bardo og Ulf Camitz mener det bør tas inn et punkt i verneforskriftens § 4 om opprettelse av nye båtstøer, båtutsett og båtfester til bruk for grunneiere i privat øyemed. Frank Madsen mener det må være mulig å etablere fortøyninger. Skagen gård v/ Hille

Melby Arkitekter AS mener mindre tiltak som oppankring av båter og lignende som ikke er i strid med verneformålet fortsatt bør kunne tillates.

Godøy velforening og Referansegruppa mener det må være et mildere vern i områder som brukes til fortøyning, og at det må gjøres unntak i forskriften for utlegging av nye fortøyninger og bølgedempere til privat bruk. Referansegruppa mener dette er tiltak som medfører små, reversible inngrep på bunnen og som ikke påvirker verneverdiene. Tiltakshaver må forholde seg til plan- og bygningsloven i slike saker. De har også vektlagt at bølgedempere gir lengre båtsesong og tryggere fortøyningsforhold. På befaring på Godøystraumen ble det pekt på at fjordområdet på begge sider av Godøystraumen er de eneste stedene i området som er skjermet nok for fortøyning av småbåter.

Elisabeth Nilsen mener lokalbefolkningen må sikres regulerte brukssoner med mulighet for båtutsett der også bærekraftig framtidig bruk av fastboende og for reiselivet blir sikret. Dette gjøres best gjennom kommunale planprosesser, der også verneinteressene tas hensyn til. Også Referansegruppen mener det må være brukssoner med mildere vern i områder som brukes til fortøyning (*slike mulige løsninger er skissert i «Oppsummering av innspill til oppstartsmelding» fra FM/FD i 2009/10 under pkt. 1.1*). Grunneierne Godøystraumen- Skålbones mener at om ikke et område ved Godøystraumen tas ut, må bruk og vedlikehold av eksisterende båtstøer og båtutsett, utnytting av området til båtfortøyning (dragtau eller frittstående, pluss at det i tillegg med fordel kan settes krav til materialer i bunn. Fordeling og bruk styres av grunneierne), utsett av flytebrygger med nødvendig bølgedemper (sommerbruk) etter søknad til Bodø kommune være tillatt. Forankring i bunn som fortøyning og i fast berg må om nødvendig være tillatt. Jan H. Knaplund minner som sitt innspill til oppstartsmeldingen til marint vern i 2009, der naust, båtutsett og fortøyningsplasser tas opp.

Ingrid E. Moland, Kjell Hansen og Oddvar Bikset ønsker at verneforskriften skal åpne for vedlikehold av båtstøer, fortøyninger og installasjoner i tidevannssonen og i sjøen. På Folkemøtet på Saltstraumen kom det fram at forslag til verneforskrift var uklart, noe som gir usikkerhet angående hva som er tillatt og ikke tillatt. Et eksempel er vedlikehold av eksisterende tekniske installasjoner som brygger og fortøyninger. Godøy velforening og Referansegruppa peker på at vedlikehold av alt nåværende fortøyninger og båtstøer er ivarettatt i utkast til forskrift. Kapstø Vel mener eksisterende båtstøer og fortøyninger må kunne opprettholdes, samt at det i tillegg må det være mulig for grunneierne å etablere nye. Dette må unntas direkte i § 4, eventuelt gjennom et kvotesystem. Helge Jakobsen og Wenche Antonsen har en båtstø og to fortøyninger som de ønsker å kunne vedlikeholde uten å søke dispensasjon. De ønsker også å kunne etablere nye uten dispensasjonssøknad.

Referansegruppa mener at oppankring for båter som «venter på straumen» (lokalt uttrykk som betyr tida båtene må ligge og vente på at det skal være så lite strøm at de risikofritt kan passere) fortsatt må tillates. Vanlige ankerplasser er vist i sjøkart. Bodø kommune ber om en spesifisering av § 4 pkt. 5 om hvor og hvordan oppankring er tillatt.

Fylkesmannens kommentar: *Vi har forståelse for at den tradisjonelle bruken av lette trebåter er avløst av litt tyngre småbåter i plast med fastmontert motor. Det gjør at behovene for tilrettelegging i form av fortøyninger, båtstø, båtutsett, ombordstigningsramper og flytebrygger er endret. Fortøyningsanordninger for båter består gjerne av et feste i bunnen (stein eller ei støpt blokk), tau opp til ei blåse og et dragtau mot land. Dette vurderes som et relativt midlertidig tiltak da det kan fjernes, og i mange tilfeller tas de opp for vinteren. Vi vurderer dette som et tiltak som har liten påvirkning på bunnen, og vi foreslår derfor at fortøyninger tillates gjennom paragraf 4 i verneforskriften. På samme måte vurderes båtstøer og båtutsett hvor inngrepet er så lite at det ikke kreves bruk av gravemaskin, sprenging eller støyping som så uproblematisk at vi foreslår en direkte åpning for dette.*

Det har kommet innspill på at det ikke er uvanlig med bruk av bilmotorer eller lignende som anker på fastfortøyninger. På grunn av fare for forurensing tilrår vil at fortøyningsmidlet i enden av fastfortøyninger skal være av stein eller annet materiale som ikke forurenser.

Laksnot

Jan H. Knaplund minner som sitt innspill til oppstartsmeldingen til marint vern i 2009 vedrørende tinglyste rettigheter til laksenotsett langs nordsiden av Knapplundsøya, samt naust, båtutsett og fortøyningsplasser.

Fylkesmannens kommentar: *Vernet medfører ingen endring for laksenotsett. Laksefiske reguleres av lakse- og innlandsfiskeoven, og behandles ikke av verneforskriften. Det er likevel foreslått tatt inn et punkt i paragraf 4 i verneforskriften som omtaler laksenotsett slik at en unngår uklarheter rundt landfeste mm.*

Kaier, småbåthavner, flytebrygger

FAU ved Saltstraumen skole og Tuv velforening ønsker at § 4 skal åpne for fremtidige, mindre flytebrygger beregnet på småbåter. Turid Bardo og Ulf Camitz mener det kan være behov for at en felles flyterampe for grunneierne på Gøya, og at det må være en dispensasjonsadgang i verneforskriften for tiltaket. Frank Madsen mener det må være mulig å etablere flytebrygger. Skagen gård v/ Hille Melby Arkitekter AS mener mindre tiltak som fortøyning av flytebrygger og lignende som ikke er i strid med verneformålet fortsatt bør kunne tillates. De ber om at den regulerte flytebryggen må kunne realiseres enten gjennom unntak fra verneplanens forskrifter eller ved at det åpnes for dispensasjon.

Godøy velforening og Referansegruppa mener det må gjøres unntak i forskriften for utlegging av nye flytebrygger til privat bruk. Referansegruppa mener dette er tiltak som medfører små, reversible inngrep på bunnen og som ikke påvirker verneverdiene. Tiltakshaver må forholde seg til plan- og bygningsloven i slike saker. De har også vektlagt at flytebrygger gir bedre sikkerhet for å komme seg til og fra båten. Ingrid E. Moland, Kjell Hansen og Oddvar Bikset ønsker at verneforskriften skal åpne for vedlikehold av bygninger, brygger og kaier i tidevannsonen og i sjøen. Godøy velforening og Referansegruppa peker på at vedlikehold av alt nåværende fortøyninger, båtstøer og flytebrygger er ivaretatt i utkast til forskrift.

Elisabeth Nilsen mener lokalbefolkningen må sikres regulerte brukssoner med mulighet for kai og flytebrygger, der også bærekraftig framtidig bruk av fastboende og for reiselivet blir sikret. Det må sikres regulerte båtplasser både på Straumøya, på Tuv, i Ripnes og i Godøy i tilknytning til Gøybrygga. Dette gjøres best gjennom kommunale planprosesser, der også verneinteressene tas hensyn til.

Bodø kommune mener verneforskriftens § 4 må suppleres med et punkt som tillater restaurering/gjenoppbygging av kaia på Ripnes som vedtatt i kommunedelplanen. Grunneierne Godøystraumen- Skålbones mener steinkaia på vestsiden av brua over Godøystraumen må tas ut, eventuelt kunne utbedres. Ved «Kjesen» på østsiden må det kunne legges til rette for sikker påstigning gjennom ei trapp med rampe, eventuelt en liten flyterampe.

Grunneierne Godøystraumen- Skålbones peker på at et vern må ta hensyn til bruk av Gøybrygga. Dette inkluderer opparbeiding av båttopptrekk i vika rett sør for brygga, kai på nordsiden forankret i berget under brygga (eneste muligheten for å legge båt til brygga, og gammelbrygga hadde utbygg og kai mot nord), bølgedemper og flytebrygge utfra brygga og muligheter for oppankring av fartøy.

Fylkesmannens kommentar: *Flytebrygger vurderes som et midlertidig tiltak som kan fjernes, men samtidig er det betydelig større tiltak enn ei enkel båtfortøyning. Derfor tilrår vi at det i forskriften åpnes for å kunne gi dispensasjon til utlegging av mindre flytebrygger etter søknad. Allerede etablerte flytebryggeutsett slipper søke dispensasjon fra verneforskriften med mindre flytebryggen senere ønskes utvidet. Hva som regnes som «mindre» flytebrygger er private flytebrygger med plass til noen få båter, ikke større, kommersielle flytebrygger/småbåthavner. På det avsluttende møtet med referansegruppa ble det pekt på at det dessuten var svært få områder det er mulig å anlegge større flytebrygger. Dette vil utdypes i en kommende forvaltningsplan. Tiltak for å bedre adkomsten til flytebrygger (påler, trapp etc) som ligger over flomålet vil ikke berøre et eventuelt vern.*

Vi tilrår videre at det etter søknad kun kan gis tillatelse til større flytebryggeanlegg (småbåthavn) med plass til flere båter ved Laukeng, Tuv og Ripnes, noe som er i tråd med kommunedelplanen for Saltstraumen. Kommunedelplanen har også vurdert at Ripneskaia er eneste mulige kailøsning for større hurtigbåter i Saltstraumområdet. Det vurderes som viktig for det turistbaserte næringslivet rundt Saltstraumen at kaien i framtiden kan restaureres eller erstattes med ny betongkai, noe som også ble påpekt i møtet med Referansegruppa. Vi tilrår derfor at det åpnes for å gi dispensasjon til å oppgradere eller erstatte Ripneskaia med ei ny, moderne kai i framtiden. Dette er også omtalt i kapittel om kommuneplaner og randsoneforvaltning.

Dersom dette punktet vurderes som uforenelig med et marint vern og blir tatt ut av verneforskriften på et seinere tidspunkt i prosessen, bør det vurderes å ta ut kaia fra verneområdet for å imøtekomme dette behovet. Vi anbefaler imidlertid ikke denne løsningen da en tar ut et område som ligger nært den sterkeste strømmen.

Den gamle steinkaia på vestsiden av Godøystrømmen ønskes bygd opp. Etter det Fylkesmannen kjenner til er dette et kulturminne, og etter forslag til verneforskrifts paragraf 5, punkt 12 kan det gis dispensasjon til restaurering/gjenoppbygging av kulturminner. Vi anser gjenoppbygging av denne steinkaia som lite kontroversiell.

Nybygging, kloakkutslipp o.l.

Tverlandet kommuneutvalg mener det bør gis unntak slik at vernet ikke kommer i konflikt med nybygging i området. Bodø kommune og Saltstraumen kommunedelsutvalg understreker at marin verneplan må ikke bli til hinder for ny boligbygging og næringsutvikling i området, herunder også etablering av nye avløpsanlegg. Dette ble også tatt opp på Folkemøtet på Saltstraumen. Steinar Høiskar ønsker at det under § 4 tilføyes et nytt punkt: Kommunalt godkjent privat/kommunalt kloakkutslipp. Godøy velforening, Helge Jakobsen og Wenche Antonsen, Kapstø Vel, Referansegruppen og Tuv velforening mener § 4 må suppleres med et punkt som sier at fremtidig utvikling og boligbygging med hensyn på utføring av spillvann fra kloakkanlegg er tillatt. Også FAU ved Saltstraumen skole, Frank Madsen, Turid Bardo og Ulf Camitz mener vernet ikke må være til hinder for utslipp av spillvann fra kloakkanlegg. Turid Bardo og Ulf Camitz mener at slike anlegg er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven, slik at kommunen til enhver tid vil foreta vurderinger av hvilket anlegg som er forsvarlig og lovlig, også ut fra et miljømessig perspektiv med hensyn til vern. Det bør være unødvendig å måtte søke dispensasjon fra verneforskriften i tillegg til plan og bygningsloven for slike tiltak. Referansegruppa ønsker at mulig nye hovedkloakker i områder med spredt boligbygging tillates.

Rambøll har utarbeidet en overordnet vann- og avløpsplan i forbindelse med reguleringsplan for boligfelt på Saltstraumen. Før utførelse skal den detaljeres og godkjennes av Bodø kommune. Det foreslås å legge en ny trase for spill- og overvann ned til sjøen. Spillvannet skal via en slamavskiller før utslipp til Saltstraumen. Slamavskiller er dimensjonert for ca. 20 boenheter og kun for felt B14. Eks. felt nord for B14 kan også tilkobles fremtidig slamavskiller hvis det ikke foreligger separat slamavskiller for dette feltet i dag. Dimensjon på slamavskiller og øvrige VA-ledninger fastsettes i detaljeringsfasen.

Overvannsledning legges i samme trase som spillvannsledningen, alternativt kan overvann føres til bekken nord for B14.

Bodø kommune viser generelt til at planlagt boligbygging i Saltstraumen må kunne gjennomføres for å sikre videre bosetting og utvikling av kommunedelen. Dette gjelder også for gjennomføring av vedtatte reguleringsplaner innenfor området. Det er fire store slamanlegg i området. Kapasiteten er tilpasset omfanget av regulerte boligområder. Det er ikke noe anlegg for boligområdet som er avsatt i KDP Saltstraumen ved Coop-butikken på Straumøya.

Grunneierne Godøystraumen- Skålbones peker på at vernet i seg selv må ikke kunne brukes som argument for å nekte bygging på land (hus, naust, fritidsbolig).

Fylkesmannens kommentar: Det har ikke vært noe ønske å legge begrensninger for boligbygging og stedsutvikling på land i området rundt Saltstraumen i forbindelse med marin verneplan. Det vil ikke bli satt spesifikke utslippsregler for avløpsanlegg i verneområdet, da de ekstremt strømrike områdene vil ha minimal påvirkning av utslippene. Tilgang til drift og vedlikehold av eksisterende kloakkanlegg er ivaretatt i verneforskriftens unntaksparagraf § 4, punkt 8. Verneforskriftens § 5, punkt 2, åpner for at det ved søknad kan gis dispensasjon til legging av nye kabler og rørledninger (vann og avløp) i utvalgte korridorer med skånsomme metoder. Bakgrunnen for at dette ikke er et direkte unntak fra vernebestemmelsene er at forvaltningsmyndigheten skal kunne være med å påvirke valg av traseer slik at de fysiske inngrepene blir mest mulig skånsom i forhold til verneverdier.

Når det gjelder det konkrete kloakkanlegget som er planlagt, ser det ut som det utslippsmessig er greit, men det er kommunen som er endelig myndighet for å godkjenne det. I forhold til et verneområde anser vi selve rørledningen som det viktigste inngrepet, og mener det er viktig at en i fellesskap finner egnede traseer for dette.

Tidevannskraft

Andritz Hydro Hammerfest ved Harald Johansen undersøker muligheten for å utnytte tidevannsenergien i Sundstraumen til kommersiell energiproduksjon på en bærekraftig måte. Dette vil si kraftproduksjon uten større miljøinngrep, men som samtidig gir mulighet for industrivekst i lokalsamfunnet. Søker må synliggjøre hva «uten større miljøinngrep» er. De ser at Tide Tec tidligere har fått avslag på samme søknad, men ønsker likevel å undersøke muligheten.

Fylkesmannens kommentar: Dette er vurdert tidligere da Tide Tec søkte om tillatelse, og det ble gitt avslag. Kraftproduksjon generelt, også tidevannskraft, medfører inngrep gjennom fysiske installasjoner på bunnen, kraftledninger og graving/sprenging. Dette er ikke forenelig med et marint vern. Vi ser ikke at dette skal behandles på en annen måte enn Tide Tec's konsesjonssøknad, og tilrår derfor at det ikke åpnes for dette i verneforskriften.

Veier, sjøkabler og andre fysiske innretninger

Kjell Ove Andersen informerer om at Bodø kommune planlegger å legge en reservekraftlinje til Bodø i sjøen fra Godøya. Bodø kommune ber om at det åpnes for mulig framføring av ny sjøkabel til Bodø sentrum i vernforskriftens § 4. Referansegruppa mener at drift og vedlikehold av sjøkabler/ledningsnett i sjø, samt nødvendige nyetableringer for eksisterende bosetting og videre samfunnsutvikling må tillates.

Statens vegvesen peker på at Fylkesvei 17 går gjennom verneområdet (Godøystraumbua, Saltstraumbua og Sunnanbua) og Fylkesvei 812 ligger nær verneområdet i to partier (Skålbunes-Godøy og Tuv-Koddvåg). De mener nødvendig drift og vedlikehold av fv. 17 og fv. 812 må tas med i unntakene fra vernebestemmelsene i verneforskriftens § 4.

Fylkesmannens kommentar: I forslaget til verneforskrift som ble sendt på høring var det tatt inn en bestemmelse som åpner for at det kan gis dispensasjon til å legge ny reservekraftlinje til Bodø. Vi mener det er viktig at det blir funnet en løsning og at denne reservekraftlinja blir etablert. Samtidig er det behov for å kunne sette krav om hvor linja skal legges, for eksempel for å unngå korallrev eller andre områder som har stor verneverdi, derfor tilrår vi at det åpnes gjennom paragraf 5 og ikke som et direkte unntak.

Vi har tatt Statens vegvesens høringsinnspill til etterretning, og vi tilrår at det tas inn et punkt om drift og vedlikehold av bruer og veifyllinger på fylkesvei 17 og fylkesvei 812 i verneforskriftens paragraf 4.

Oppdrett

Elisabeth Nilsen, FAU ved Saltstraumen skole, Gulldis og Steinar Ellingsen, Helge Jakobsen og Wenche Antonsen, Godøy velforening, Kapstø Vel, Referansegruppen og Tuv velforening ønsker at verneforskriften skal sikre at det ikke åpnes for oppdrett. Grunneierne Godøystraumen- Skålbones og

Saltstraumen kommunedelsutvalg understreker at det ikke må være noen akvakultur innenfor området. SABIMA mener det er viktig med et meget restriktivt syn på akvakultur i omkringliggende områder. Frank Madsen mener at hvis det er noe som kan ødelegge miljøet i Saltstraumen, så er det sportsfiske fra land og fremtidige oppdrettsanlegg, og at dette bør forbys/begrenses. Arbeidsgruppa «En frisk Skjerstadjord» og Naturvernforbundet i Nordland mener det er viktig at det ikke gis flere konsesjoner for akvakultur/oppdrett i nærområdene til verneområdet da avfall, sykdomssmitte og organisk materiale vil kunne bli ført med strømmene inn i verneområdet. Der kan det sedimentere på bunnen og ødelegge deler av det sårbare plante- og dyrelivet i verneområdet. Alle områdene avsatt til akvakultur i Bodø, Saltdal og Fauske kommuner og som ikke er i drift i dag, må bli tatt ut av kommuneplanene snarest. Referansegruppen mener at vannkvaliteten i det foreslåtte verneområdet må overvåkes dersom akvakulturaktiviteten trappes opp i Skjerstadjorden. Elisabeth Nilsen sier at lokalbefolkningen er entydig positiv til å ta vare på det unike miljøet i Saltstraumen, og at de er opptatt av at oppdrettsvirksomhet i området må forbys.

Nordland fylkes fiskarlag mener man bør være varsom med å kreve totalforbud mot virksomhet som ikke nødvendigvis vil komme i konflikt med verneformålet, for eksempel enkelte former for oppdrettsvirksomhet. De mener at aktuelle tiltak og virksomheter heller bør vurderes konkret opp mot vernets formål, eventuelt kunne bli tillatt etter søknad. Fiskeridirektoratet region Nordland registrerer at det legges opp til restriksjoner for akvakultur som er strengere enn tilrådingene fra rådgivende utvalg og ikke harmonerer med vurderingene fra oppstartsmeldingen. De legger til grunn at akvakultur innenfor den nye vernekategorien marine verneområder skal behandles ut fra eventuell effekt på verneverdiene og verneformålet. Fiskeridirektoratet peker på at det har vært avsatt tre områder til akvakultur i kommunedelplanen for Saltstraumen, men at to av disse er tatt ut av Miljøverndepartementet. Dette ble begrunnet med utredning av marint vern i området, samtidig som det ble presisert at det ikke utelukker framtidig oppdrett i området. Det er verneplanprosessen som skal gi svar på om og i tilfelle hva slags former for akvakultur som kan være forenelig med eventuell vern. Fiskeridirektoratet foreslår at akvakultur inkluderes i de spesifiserte vernebestemmelsene i § 5 i forskriften.

Fylkesmannens kommentar: Vi registrerer at det er svært stor lokal motstand mot oppdrett i området. Bodø kommune har avsatt tre områder til akvakulturformål i kommuneplanen. To av disse, Godøynes og Seivågen, er tatt ut av planen av Miljøverndepartementet i påvente avklaring vedrørende akvakultur i marin verneplan. Den siste lokaliteten ligger i Bunesbukta. Lokaliteten ved Godøynes er vind- og bølgeeksponert. Den har videre en bakevjestrøm på grunn av Saltstraumen og fjordens topografi, noe som trolig vil føre til tilslamming av området. Lokaliteten ved Seines ligger litt mer beskyttet for sørvesten. Det har tidligere foregått skjelloppdrett i Bunesbukta, men dette har opphørt. Saltstraumen har om lag 2-3000 overvintrende ærfugl, noe som for øvrig området lite hensiktsmessig for skjelloppdrett.

Verneformålet for Saltstraumen marine verneområde knytter seg til sjøbunnen. Både fiskeoppdrett og skjellanlegg har mange og store fortøyninger, spesielt i området rundt Saltstraumen siden sjøen her er preget av mye strøm. Utlegging og spesielt flytting av fortøyningene vil skade verneverdier på sjøbunnen. Videre vil strømmen kunne føre til tilslamming og sedimentering i stille bakevjer, noe som er uheldig sett opp i mot miljøverdier og et eventuelt verneformål.

Vi tilrår at forbudet mot akvakulturvirksomhet i verneforskriften beholdes. Akvakulturvirksomhet er etter vårt syn ikke forenelig med verneformålet for Saltstraumen marine verneområde. Dette ble også understreket av referansegruppa på det avsluttende møtet, der det ble påpekt av oppdrett er ikke forenelig med et eventuelt vern. Om det ikke oppnås enighet rundt dette punktet senere i prosessen, anser vi det som en bedre løsning å justere vernegrensen fra utløpet av Seivågen til Hellevika enn å åpne for dette i verneforskriften.

Fiske

Bodø kommune og Elisabeth Nilsen mener at rovfiske av steinbit må stanses, og at dette kan gjøre gjennom forbud mot dykkeres bruk av harpun. Ingrid E. Moland, Kjell Hansen og Oddvar Bikset mener harpunfiske av steinbit og eventuelle andre trua arter må forbys, og videre at forbudet mot fiske med levende agnfisk må håndheves bedre. På Folkemøtet på Saltstraumen kom det fram et ønske om en differensiering i fiske der det ble etablert ett forbud mot å ta fisk med harpun (under dykking). Saltstraumen DykkeCamp forteller at det lokale dykkemiljøet har «fredet» steinbiten i Saltstraumen i snart 15 år, og at de anmoder også andre om å begrense uttaket i gytetida om sommeren.

SABIMA mener det må innføres strengere restriksjoner på fritidsfiske i området, især fiske med skadelige og/eller avanserte redskaper og fiske som primært fungerer som «trofejakt» uten at ressursene utnyttes. Arbeidsgruppa «En frisk Skjerstadfjord» og Naturvernforbundet i Nordland er kritisk til dårlig utnyttelse av ressursene i fritids- og turistfiske. Tap av fiskeredskaper er kilde til forurensning. Regler for fiske og fisketilvirkning i verneområdet må innføres. Fangst/jakt på steinbit med harpun og bruk av kamera/GPS-kartlegging for fangst av kveite må forbys/begrenses i perioder.

Fylkesmannens kommentar: *Vi har forståelse for ønsket om forbud mot harpunering av steinbit i Saltstraumen. Gode bestander av steinbit er positivt for fiske, dykkerturisme og lokalt næringsliv. Fisk er en del av mangfoldet i det foreslåtte verneområdet, men det er lagt opp til at dette skal forvaltes gjennom Havressursloven. Verneforskriften kan derfor ikke legge begrensninger på fiske eller harpunering av steinbit eller kveite. Det er imidlertid åpning i Havressursloven § 16, punkt c, om at Fiskeri- og kystdepartementet kan fastsette forskrift om forbud mot høsting i visse områder, av visse arter eller med visse redskaper. Fylkesmannen vil videresende ønsket om forbud mot harpunering av steinbit til Fiskeri- og kystdepartementet, og anbefaler også at det tas inn et punkt om at det jobbes mot dette i en kommende forvaltningsplan.*

Overvåkning

Elisabeth Nilsen mener det bør settes i gang et forskningsbasert overvåkningsprogram for å følge utviklingen i artsmangfold og bærekraft, spesielt med hensyn til ulike fiskeslag. Fuglebestandene og innslag av mink og oter som truer ærfugl bør også overvåkes. Reguleringstiltak bør vurderes ved behov.

Fylkesmannens kommentar: *Det er en naturlig del av forvaltningen å overvåke naturtilstanden til de bunnlevende organismene og dyrelivet i et eventuelt Saltstraumen marine verneområde. Det er lagt opp til at fisk, fugl og pattedyr forvaltes etter de gjeldende særlover, og forvaltning av ærfugl- og andre fuglebestander blir derfor utenfor verneområdeforvaltningens ansvarsområde. Vi har likevel forståelse for at ærfugl er et positivt og hyggelig innslag i Saltstraumen, som både lokalbefolkning og tilreisende setter pris på. Det hadde vært positivt for ærfuglen med bestandsregulering av mink i området. Den er jaktbar hele året. Oter er for øvrig fredet mot all jakt, da den har status som sårbar på norsk rødliste for arter (2010).*

Skjøtsel og tiltak

Ingrid E. Moland, Kjell Hansen og Oddvar Bikset mener det må bevilges statlige ressurser til rydding av fiskeredskaper på bunnen.

Elisabeth Nilsen mener viktige kulturminner i strandsonen må sikres og restaureres for tradisjonell bruk, og det bør utvikles informasjons- og formidlingsopplegg rettet mot turister og andre besøkende.

Referansegruppa støtter tilrettelegging for rullestolbrukere vest for Ripnesveien i forbindelse med sti langs stranda.

Fylkesmannens kommentar:

Referansegruppa har fremhevet viktigheten av at det årlig bevilges midler til opprydding både på land og under vann om dette blir et marint verneområde. Fylkesmannen støtter dette, og peker på at dette er en viktig del av forvaltningen av området. Det må lages et bedre og mer systematisk opplegg for å håndtere avfall som snører, sluker, emballasje og annen søppel slik at det ikke havner i fjæra eller i sjøen. Eksempler på dette er utsetting av søppeldunker og bedre informasjon og bidrag til lokal dykkeklubb/dykkecamp for rydding. Det er naturlig at det gjøres som et samarbeid mellom kommunen og den kommende forvaltningsmyndigheten.

Verneforskriften har dispensasjonsadgang for restaurering og gjenoppbygging av kulturminner. Kulturminner er ikke en del av verneformålet og således ikke en del av verneområdeforvaltningens primære ansvarsområde, men forvaltningsmyndighetene for kulturminner og naturverdier bør kunne samarbeide om blant annet informasjonstiltak.

Fylkesmannen er informert om planleggingen av «Sjyveien» tursti tilpasset rullestolbrukere langs stranda fra Knaplundsbukta, via Saltstraumen hotell og Kafe Kjelen, til Jektvika. Et kort stykke, langs veien til Ripnes ved Ekkerbudjen, er det behov for litt utfylling i øvre del av fjæresonen for å kunne realisere turstien. Fylkesmannen vurderer tiltaket som positivt for området som rekreasjonsområde og at tiltaket vil ha liten betydning for verneverdiene. Vi mener det bør gis dispensasjon fra verneforskriften dersom tiltaket får tillatelse av kommune og grunneier. Ettersom tiltaket er et relativt lite engangstilfelle vurderer vi at det ikke er hensiktsmessig å ta det med som spesifisert unntak i verneforskriften, men vil behandle saken etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriftens § 6 når søknad foreligger. Med mindre stien viser seg å ha negative konsekvenser for verneverdiene, mener vi den kommende forvaltningsmyndigheten bør finne en løsning som gjør at dette kan realiseres.

4.1.3 Annet

4.1.3.1 Erstatning

På Folkemøtet på Saltstraumen ble det spurt om reglene for erstatning som følge av vernet.

Fylkesmannens kommentar: Etter naturmangfoldloven paragraf 50 har eier eller rettighetshaver som helt eller delvis får vernet sin eiendom rett til erstatning for økonomisk tap når et vern medfører en vanskeliggjøring av igangværende bruk. For bruk som trenger tillatelse fra offentlig myndighet, gjelder retten til erstatning bare hvis tillatelse er gitt før det er foretatt kunngjøring av verneforslaget, det vil si før 27.08.09 i dette tilfellet. Når disse vilkårene er oppfylt, fastsettes erstatningen for tap i igangværende bruk i samsvar med utmålingsreglene i ekspropriasjonerstatningslova.

Eier/rettighetshaver har frist for å framsette krav om erstatning innen fire måneder fra vernevedtaket. Etter naturmangfoldlovens paragraf 51 skal staten gi tilbud om erstatning senest ett år etter vernevedtaket. Miljøverndepartementet kan forlenge fristen og kan også gi oppfriskning for oversittelse av fristen. Bestemmelser i tvisteloven om oppfriskning gjelder så langt de passer. Bli tilbudet ikke akseptert, kan eier eller rettighetshaver senest seks måneder etter at det ble gitt, sette fram krav for fylkesmannen om at staten begjærer rettslig skjønn for tingretten til fastsetting av erstatning.

Skjønnet holdes etter reglene i skjønnsprosessloven og naturmangfoldloven paragraf 51. Tingretten kan gi oppfriskning for oversittelse av fristen i annet ledd etter reglene i tvisteloven. For saksomkostninger ved underskjønn gjelder skjønnsprosessloven paragraf 42. Ved overskjønn begjært av staten skal staten dekke grunneierens nødvendige omkostninger. Ved overskjønn begjært av grunneieren får reglene i tvisteloven kapittel 20 anvendelse.

4.1.3.2 Forvaltning og rådgivende utvalg/referansegruppe

Nordland fylkeskommune anbefaler at forvaltningsmyndigheten legges lokalt, samt at det opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av området. Bodø kommune anbefaler at

forvaltningsmyndighet legges til regionalt nivå som Fylkesmannen i Nordland eller Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Også de mener det bør opprettes et lokalt kontaktutvalg som deltar i utarbeidelsen av forvaltningsplanen og som gir råd til praktiseringen av vernet. Kommunen må være representert i utvalget. Kapstø Vel mener at lokalbefolkningen/dagens referansegruppe må tas med i den videre prosessen. Også Helge Jakobsen og Wenche Antonsen peker på at det er viktig med representanter fra Saltstraumen i prosessen videre.

Tromsø museum peker på at de etter kulturminnelovens § 14 er forvaltningsmyndighet for kulturminner under vann i Nord-Norge.

Nordland fylkes fiskarlag konstaterer at det i verneplanen er lagt opp til at fiskeriene innenfor det aktuelle verneområdet skal forvaltes av fiskerimyndighetene, i samsvar med havressurslovens bestemmelser. Fylkesfiskarlaget mener også dette er mest hensiktsmessig, bl.a. fordi den nye havressursloven nettopp er utformet for å ta slike hensyn. Også Fiskeridirektoratet region Nordland mener det er bra at det legges opp til at fiske og fangst skal reguleres av Fiskeridirektoratets lovverk.

Fylkesmannens kommentar: *Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal være forvaltningsmyndighet for et eventuelt Saltstraumen marine verneområde. Forvaltningsmyndigheten må vurdere behovet for opprettelse av et rådgivende utvalg, jf verneforskriftens paragraf 10, men vi mener og anbefaler at om det er et ønske om opprettelse av et rådgivende utvalg, så bør det gjøres. Det vil da være naturlig å ta utgangspunkt i referansegruppen, men også supplere denne for å få en bredere sammensetning.*

En del forhold forvaltes ikke gjennom verneforskriften, for eksempel vilt, fisk og kulturminner. De forvaltes gjennom særlovverket og av de myndigheter som til enhver tid forvalter det.

4.1.3.3 Forvaltningsplan

Elisabeth Nilsen mener forvaltningsplanen må vise inndelinger mellom verne- og brukssoner og opplegg for variert forvaltning av områdene. Bodø kommune mener forvaltningsplanen må vise soneinndeling og differensiering av forvaltningen av verneområdet. De mener det bør være strengest forvaltning i straumløpet og at forvaltningen kan være mindre streng i andre deler av planområdet. Kommunen mener også at forvaltningsplanen bør se på om det er mulig å gi føringer for ferdsel i området som skal sikre fuglelivet mot forstyrrelser.

Fylkesmannens kommentar: *Vi mener at med de justeringene og presiseringene som er gjort i verneforskriften, så er det ikke nødvendig med differensiert forvaltning innenfor verneområdet. Vernebestemmelsene har unntak for alminnelig ferdsel og bruk av fjæresonen, herunder friluftsliv, undervisning, laksenotsett, rydding av små båtstøer og fortøyning av båter. I tillegg tilrås det at det gis dispensasjonsadgang for større tiltak som flytebrygger og tilrettelegging av båtutsett som krever maskinell tilrettelegging eller sprengningsarbeid. Dessuten er områdene med de største brukerkonfliktene enten tatt ut av verneplanen (Seivågen og et lite område ved Godøybrygga) eller det er gjort tilpasninger i forslaget til verneforskrift (dispensasjonsåpning for oppgradering av kai ved Ripnes og etablering av småbåthavn og bølgedemper ved Tuv, Ripnes og Godøy).*

Vi synes det er et godt innspill fra kommunen om sikring av fuglelivet mot forstyrrelser. Fuglelivet reguleres imidlertid av viltloven, og ikke eventuelle vernebestemmelser for Saltstraumen marine verneområde. Vernet kan derfor ikke legge begrensninger på ferdsel med formål å begrense forstyrrelse av fuglelivet.

4.1.3.4 Kommuneplan og randsoneforvaltning

Elisabeth Nilsen mener kommune(del)planer må regulere hvilke områder som spesielt kan tilrettelegges for sjørettede anlegg (båthavner, kai og båtutsett) uten at vitale verneinteresser blir truet. Helge Jakobsen og Wenche Antonsen peker på at de har vært med på en lang prosess sammen med kommunen, og utarbeidet kommunedelplan for Saltstraumen. Denne må godkjennes og være

veiledende for forskriftene til en marin verneplan. Her under er punkter om flytebrygge, kaianlegg og båtutsett veldig viktige. Referansegruppa mener også at kommunedelplanen fra 2012 må vedtas endelig slik den foreligger, uavhengig av verneprosessen. Denne planen har det vært jobbet med i mange år og den regulerer bl.a. Saltstraumen Fiskecamp og Ripnes (kai/flytebrygger), noe som er av stor betydning for Saltstraumenområdet. Videre pekes det på at dette er et rimelig krav sett i forhold til at verneområdet (sjøbunnen) ikke er kartlagt før et eventuelt vern settes i kraft. På Folkemøtet på Saltstraumen ble det stilt spørsmål om kai og båthavn på Laukeng. I kommunedelplanen er det lagt inn bestemmelser der tiltakshaver må dokumentere verdier på havbunnen før tiltak igangsettes (ved fotografering av havbunnen). Dette vil bli veldig dyrt, noe som vil kunne stoppe potensielle tiltakshavere. Staten burde dekke kostnader ved dette og sjekke grunnen i forkant av vernet.

Nordland fylkeskommune forutsetter at en eventuell verneforskrift åpner for den arealbruk og utbygging som Bodø kommune har vedtatt i sine arealplaner for området, herunder kommunedelplan for Saltstraumen. Verneforskriftens bestemmelser og forvaltningsplanen må være tilpasset den utviklingen vedtatte planer legger opp til. Asbjørn Ivar Elde mener vernet innebærer at kommuneplanens arealdel må ta hensyn til verneverdiene i Saltstraumen ved å begrense oppdrettsvirksomhet i Skjerstadjorden og ta stilling til behovet for begrensninger i landsonen i vernet område.

Fylkesmannens kommentar: *Innenfor et verneområde legger verneforskriften restriksjoner på mange ulike aktiviteter. I tillegg til verneforskriften vil andre lover og forskrifter gjelde, samt arealplaner og andre kommunale planer.*

Kommunedelplanen for Saltstraumen er tatt med i vurderingene når forslag til forskrift er utarbeidet. For å imøtekomme de lokale behovene for kaianlegg er det gitt mulighet for dispensasjonsadgang i verneforskriften § 5 for oppgradering av Ripneskaia (K1 i kommunedelplan), og etablering av småbåtanlegg ved Ripnesbukta (S1/FR1), Laukeng (S2) og Tuv (S4).

Fylkesmannen støtter opp om kommunedelplanens bestemmelse om at søknadsppliktige inngrep på sjøbunnen forutsetter vedlagt fotodokumentasjon. I henhold til naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaveren dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets eller skadens karakter. Prisen på å få dette fotografert og dokumentert er bagatellmessig i forhold til kostnadene med for eksempel bygging av brygge.

Verneforskriften skal i følge naturmangfoldloven § 34, siste ledd, ikke være til hinder for å videreføre bærekraftig bruk som bygger opp under verneformålet i et område. Verneforskriften er derfor tilpasset vedtatt kommune- og kommunedelplan så langt det har vært mulig i forhold til verneformål og verneverdier. Unntaket er kommuneplanens akvakulturområder som vi vurderer er i strid med verneformål og verneverdier.

I kommunens arealplan kan det avsettes hensynssoner med tilhørende retningslinjer eller bestemmelser.

På det avsluttende møtet med referansegruppa ble det pekt på at deler i kommuneplanen og kommunens behandling av noen enkeltsaker i Saltstraumen er utsatt til det er avklart om det blir et marint vern og hvilke restriksjoner dette eventuelt medfører. De pekte derfor på at det er viktig at det kommer en avklaring snarlig, og at behandlingen ikke blir utsatt i lengre tid. Fylkesmannen støtter dette.

Arbeidsgruppa «En frisk Skjerstadjord» og Naturvernforbundet i Nordland mener verneområdet og de tilstøtende sjø- og landområder må det ses i sammenheng og det totale mangfoldet og de helhetlige verneverdier må ivaretas ved kunnskapsbasert forvaltning. Det er derfor meget viktig og nødvendig med miljøundersøkelser og konsekvensvurderinger for hele området i Skjerstadjorden (nml §§ 8, 10, 12).

Fylkesmannens kommentar: Alle områder, både vernet og ikke vernet, skal forvaltes etter gjeldende lovverk. I et vernet område gjelder verneforskriften innenfor grensene som er satt, og de har ingen juridisk virkning utenfor. Når saker behandles etter det gjeldende lovverk på utsiden av et verneområde, skal imidlertid virkningen av tiltaket på verneverdiene innenfor et verneområde vurderes og tillegges vekt. Vi forutsetter at dette også gjøres i områdene rundt Saltstraumen.

4.1.3.5 Oppsyn

Nordland fylkes fiskarlag mener kontroll med utøvelsen av yrkesfisket må tillegges fiskeriforvaltningen, ikke Statens naturoppsyn.

Fylkesmannens kommentar: Forhold som reguleres etter havressursloven forvaltes og kontrolleres av fiskeriforvaltningen.

5. FYLKESMANNENS TILRÅDING

Fylkesmannen i Nordland tilrår at Saltstraumen marine verneområde opprettes etter de justeringer som er beskrevet.

Avgrensning av området

Fylkesmannen foreslår å endre grensene i nordvest ved å ta ut Seivågen. Videre foreslås det tatt ut to områder ved Godøystraumen: et ved Nerholmen/Godøybrygga på vestsida av Godøystraumen og et område som vi har definert som landareal på østsida av Godøystraumen. Områdene er vist på kartet på neste side og omtalt i oppsummeringen av høringsuttalelsene.

Navnsetting

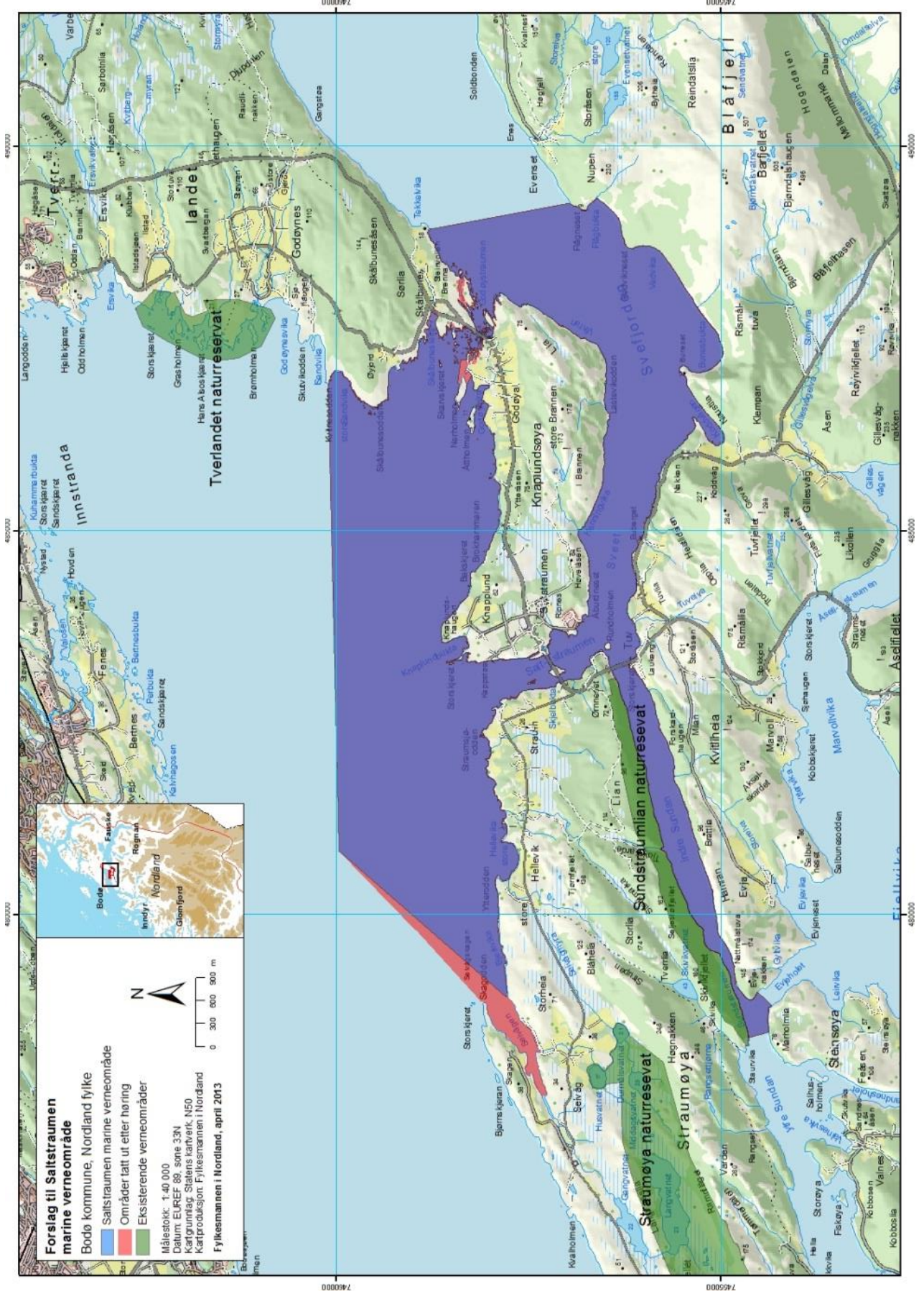
Fylkesmannen foreslår at området gis navnet *Saltstraumen marine verneområde*.

Forskrift

Følgende endringer er gjort i forskriften:

§ 2 Geografisk avgrensning	
Første ledd - Justert	På grunn av endret grense ved Seivåg har vi tatt ut følgende gnr/bnr fra opplistingen av eiendommer som berøres av det marine verneområdet: 80/5, 80/19, 80/42, 80/52 og 80/53. Grenseendringene ved Godøystraumen medførte ikke at det ble færre berørte eiendommer.
Annet ledd - Justert	Vi har korrigert størrelsen på verneområdet fra 19 til 24,7 km ² .
§ 3 Vernebestemmelser	
3) Justert	Parentesen (herunder utføring av kloakk) er tatt ut.
§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene	
2) Ny	Alminnelig ferdsel og bruk av fjæresonen, herunder friluftsliv, bålbrenning, undervisning, beiting, laksenetsett, rydding av private båtstøer og båtutsett som ikke krever gravemaskin, sprengningsarbeid eller støyping.
3) Justert	Ferdsel og oppankring med båt eller andre fartøyer. <i>I høringsforslaget:</i> 6. Ferdsel med båt eller andre fartøyer, herunder oppankring mot land.
4) Ny	Fortøyning av småbåt, herunder fastfortøyning, dragfortøyning og oppankring mot land.
9) Ny	Drift og vedlikehold av bruer og veifyllinger på fylkesvei 17 og fylkesvei 812.
<i>Merknad: Flere av punktene i §4 har skiftet nummer fra høringsbrevet.</i>	

§ 5 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser	
2) Justert	Legging av kabler og rørledninger med skånsomme metoder. <i>I høringsforslaget:</i> Legging av kabler og rørledninger i utvalgte korridorer med skånsomme metoder.
5) Ny	Mindre flytebrygger
6) Ny	Båtstø eller båtutlegg som krever bruk av gravemaskin, sprengning eller støypning.
7) Ny	Oppgradering av kai på Ripnes.
8) Ny	Småbåtanlegg ved Laukeng, Tuv og Ripnes.
9) Ny	Bølgedempere i forbindelse med småbåtanlegg.
<i>Merknad: Flere av punktene i § 5 har skiftet nummer fra høringsbrevet.</i>	

Forslag til Salstraumen marine verneområde

Bodo kommune, Nordland fylke

Salstraumen marine verneområde

Områder tatt ut etter høring

Eksisterende verneområder

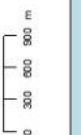
Målestokk: 1:40 000

Datum: EUREF 89, sone 33N

Kartprosjekt: Sjøens naturrik, N50

Kartprosjekt: Fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen i Nordland, april 2013

Forslag til forskrift om vern av Saltstraumen marine verneområde i Bodø kommune i Nordland fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 39 og § 62. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med Saltstraumen marine verneområde er å ta vare på et område som inneholder truet, sjelden og sårbar natur, representerer bestemte typer natur og som har særskilt naturvitenskapelig verdi. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og området skal kunne tjene som referanseområde for forskning og overvåking.

Saltstraumen regnes som verdens sterkeste tidevannsstrøm. I tillegg til hovedstrømmen gjennom Saltstraumen, er det også forbindelse ut fra Skjerstadvjorden gjennom Indre Sundan og Sundstraumen i sørvest og den grunne Godøystraumen i nordøst. Området har et rikt dyreliv, herunder fastsittende former som sjøanemoner, skjell, svamper og koraller. De spesielle strømforholdene er bestemt av de geologiske strukturene, og har stor betydning for plante- og dyrelivet i området.

Verneformålet knytter seg til sjøbunnen.

§ 2 Geografisk avgrensning

Det marine verneområdet berører følgende gnr/bnr: 73/70, 74/1, 74/2, 74/3, 74/4, 74/6, 74/8, 74/10, 74/46, 75/1, 75/2, 75/4, 75/6, 75/7, 75/8, 75/9, 75/10, 75/11, 75/13, 75/14, 75/16, 75/37, 75/40, 75/52, 76/1, 76/2, 76/3, 76/4, 76/8, 76/11, 76/26, 76/57, 77/1, 77/2, 77/4, 77/5, 77/7, 77/8, 77/9, 77/10, 77/12, 77/15, 77/18, 77/30, 77/39, 77/58, 77/62, 77/68, 77/69, 77/70, 77/75, 77/76, 77/94, 77/107, 77/148, 77/167, 77/169, 78/1, 78/2, 78/3, 78/4, 78/5, 78/6, 78/8, 78/9, 78/10, 78/15, 78/17, 78/25, 78/30, 78/39, 78/44, 78/74, 78/102, 78/103, 84/3, 84/9, 85/1, 85/2, 85/4, 85/5, 86/1, 86/2, 86/3, 86/4, 86/8, 86/9, 86/14, 86/20, 86/21, 86/22, 86/23, 86/24, 86/25, 86/26, 87/1, 88/3, 88/4, 88/7, 88/9, 88/15, 88/21, 88/25, 88/27, 88/38, 88/39, 88/45, 88/65, 89/1, 89/2, 89/3, 89/6, 89/7, 90/1, 90/3, 90/4, 90/6, 90/7, 90/8, 90/9, 90/10, 90/14, 101/2, 143/1, 143/3, 201/2 og 201/3 i Bodø kommune.

Det marine verneområdet dekker et sjøareal på 24,7 km² (inkl. landareal i tidevannssonen opp til midlere høyvann (normal flo)). Verneområdet omfatter overflaten, vannsøylen og sjøbunnen.

Grensene for det marine verneområdet går fram av kart i målestokk 1:40 000 datert Miljøverndepartementet Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Bodø kommune, hos Fylkesmannen i Nordland, i Miljødirektoratet og i Miljøverndepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I det marine verneområdet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I det marine verneområdet gjelder følgende vernebestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder tang, tare og andre marine planter, er vernet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne vegetasjon fra verneområdet. Planting av vegetasjon er forbudt.
2. Dyrelivet i sjø er vernet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Utsetting av organismer er forbudt.
3. Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. etablering av ulike typer anlegg (herunder akvakulturanlegg), utfylling, byggevirksomhet, plassering av konstruksjoner på sjøbunnen, andre varige eller midlertidige innretninger, legging av rørledninger og kabler, konsentrerte forurensningstilførsler, mudring, uttak og deponering av masse, sprengning, boring, utslipp av kjølevann fra land og oppankring. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, oljevern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.
2. Alminnelig ferdsel og bruk av fjæresonen, herunder friluftsliv, bålbrenning, undervisning, beiting, laksenotsett, rydding av private båtstøer og båtutsett som ikke krever gravemaskin, sprengningsarbeid eller støyping.
3. Ferdsel og oppankring med båt eller andre fartøyer.
4. Fortøyning av småbåt, herunder fastfortøyning, dragfortøyning og oppankring mot land. Fortøyningsmiddel på faste fortøyninger må være i stein eller annet materiale som ikke forurenser.
5. Høsting av viltlevende marine ressurser i samsvar med havressursloven og annet gjeldende lovverk, med unntak for høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.
6. Fiske i samsvar med lakse- og innlandsfiskloven.
7. Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
8. Drift og vedlikehold av eksisterende sjømerker og andre navigasjonsinstallasjoner. Drift og vedlikehold av eksisterende kloakkanlegg.
9. Drift og vedlikehold av bruer og veifyllinger på fylkesvei 17 og fylkesvei 812.
10. Drift og vedlikehold av andre eksisterende anlegg og innretninger, herunder kaianlegg, flytebrygger, båtstøer, båtutlegg og fortøyninger.
11. Drift og vedlikehold av eksisterende sjøkabler og nødvendig istandsetting ved akutt utfall.
12. Oppgradering/fornyelse av eksisterende sjøkabler for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

§ 5 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

1. Oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak for å trygge ferdsel til sjøs.
2. Legging av kabler og rørledninger med skånsomme metoder.
3. Oppgradering/fornyelse av sjøkabler som ikke faller inn under § 4.
4. Tilretteleggingstiltak for friluftsliv.
5. Mindre flytebrygger.
6. Båtstø eller båtutlegg som krever bruk av gravemaskin, sprengning eller støyping.
7. Oppgradering av kai på Ripnes.
8. Småbåtanlegg ved Laukeng, Tuv og Ripnes.

9. Bølgedempere i forbindelse med småbåtanlegg.
10. Vedlikeholdsmudring.
11. Mindre uttak av sand til eget bruk for grunneier.
12. Restaurering og gjenoppbygging av kulturminner.

§ 6 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhets hensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, i samsvar med naturmangfoldloven § 48.

§ 7 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den naturtilstand som er formålet med vernet i samsvar med naturmangfoldloven § 47.

§ 8 Forvaltningsplan

Forvaltningsmyndigheten skal utarbeide en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av det marine verneområdet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 9 Forvaltningsmyndighet

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§10 Rådgivende utvalg

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av verneområdet.

§ 11 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.